

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ИНКЛУЗИЈУ РОМА У ОПШТИНИ БАЧ ЗА ПЕРИОД 2021 - 2023

Бач, новембар 2020. године

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

ЛИСТА СКРАЋЕНИЦА

ОДД ЈЛС – Одељење за друштвене делатности јединице локалне самоуправе

ЈЛС – Јединица локалне самоуправе

ОУ – Општинска управа

ЦСР – Центар за социјални рад

ОШ – Основна школа

СШ – Средња школа

ПУ – Предшколска установа

НВО – Невладина организација

НСЗ – Национална служба за запошљавање

МЗ – Месна заједница

ЈП – Јавно предузеће

БПП – Бесплатна правна помоћ

МСПП – Мала средња предузећа и предузетници

ДЗ – Дом здравља

ЦК – Црвени крст

ППП – Припремни предшколски програм

АП – Акциони план

ЛАП – Локални акциони план

ЛКТ – Локално координационо тело

РЗС – Републички завод за статистику

ПА – Педагошки асистент

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

1. УВОД

Влада Републике Србије је на седници одржаној 3. марта 2016. године усвојила Стратегију за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2016. до 2025. године (“Службени гласник РС”, бр. 26/2016). Овај документ је настао из потребе да се на један системски и свеобухватан начин питања инклузије Рома и Ромкиња унапреде, како на националном, тако и на локалном нивоу, уз коришћење искустава у спровођењу претходне Стратегије за унапређивање положаја Рома у Републици Србији (2009-2015. година) и полазних основа за израду нове стратегије. Институционални ресурси за припрему и спровођење Стратегије су Савет за унапређење положаја Рома и спровођење Декаде укључивања Рома, Канцеларија за људска и мањинска права, Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва, ресорна министарства која су задужена да воде јавне политике од интереса за остваривање стратешких мера и потпредседница Владе Републике Србије и министарка грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре која у име Владе координира рад државних органа, као и органа јединица локалних самоуправа и јавних предузећа у вези са унапређењем положаја Рома и Ромкиња. Роми су једна од најугроженијих друштвених група, те је циљ Владе Р Србије да, кроз удружени напор целог друштва, унапреди њихов положај како би се смањиле неједнакости које постоје између Рома и Ромкиња и остатка становништва. Стратегија је документ јавне политике који у периоду до 2025. године предвиђа интензивирање рада институција на националном и локалном нивоу на питањима социјалног укључивања Рома и Ромкиња и сузбијања њихове дискриминације, односно стварање услова за пун приступ остваривању људских права особа ромске националности. Ромкиње су у посебно рањивој позицији и представљају најугроженију и најмаргинализовану групу у Србији. Упркос помацама који су направљени у претходном периоду, оне и даље трпе вишеструке облике дискриминације. Патријархат, низак ниво образовања, лош социо-економски положај, насиље у породици и рани бракови су највећи проблеми који угрожавају безбедност Ромкиња. Стратегија покрива пет приоритетних области: образовање, становање, запошљавање, здравље и социјалну заштиту.

Србија се на путу европске интеграције придружила земљама чланицама када је реч о социјалном укључивању Рома и Ромкиња, будући да је као основу за израду овог документа користила Оквир за националне стратегије за интеграцију Рома који је Европска комисија, заједно са Европским парламентом, прописала за земље чланице, што осигурава наставак сарадње и наставак подршке ЕУ Србији за унапређење положаја Рома и Ромкиња. Стратегија је заснована на постојећим стратешким, правним и институционалним ресурсима – стратегијама и прописима којима су уређена поједина питања унапређења положаја Рома и Ромкиња, али и на опредељењу државе да развија програме унапређења положаја Рома и Ромкиња исказаним Оперативним закључцима са семинара „Социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији” (за период 2015–2017. године)² и Нацрту акционог плана за поглавље 23.

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Суштина унапређења положаја и остваривања друштвеног укључивања је заснована на осмишљавању афирмативних мера којима се, на основу јасно утврђених критеријума, обезбеђују одређене предности грађанима ромске националности у образовању, приликом запошљавања или економског оснаживања породице и решавања проблема становања. Да би стратешке мере биле делотворне предложено је да њима управља јасно одређен и оспособљен државни орган, а да се спровођење мера повери ресорним државним органима и јединицама локалне самоуправе уз активно учешће Националног савета ромске националне мањине и организација цивилног друштва. Непосредно спровођење мера инклузивних јавних политика треба поверити институцијама и сервисима у јавним делатностима у јединицама локалне самоуправе. Децентрализацијом стратешког планирања, управљања и спровођења мера; одређивањем јасне циљне групе; поделом и утврђивањем надлежности омогућава се да се утврде мерљиви индикатори, благовремено планирају мере и инклузивни буџети, управља променама и ризицима и најважније успостави систем одговорног управљања процеса унапређења положаја Рома.

У протеклом периоду постигнути су одређени резултати у вези са трајним унапређењем положаја Рома и Ромкиња – изменама Закона о ванпарничном поступку омогућен је накнадни упис чињенице рођења лица која нису уписана у матичну књигу рођених и прописан је поступак за остваривање тог права; повећан је обухват ромске деце у основном образовању и установљене су афирмативне мере приликом уписа ученика и студената ромске националности у средње школе и на факултете; побољшан је приступ остваривања појединих права због увођења представника Рома и Ромкиња у процес остваривања јавних политика (педагошки асистенти, здравствене медијаторке, координатори за ромска питања). Упркос томе, главне препреке за социјално-економску интеграцију Рома и Ромкиња нису отклоњене и није створен потпун нормативни основ за спровођење дугорочних мера смањивања сиромаштва и остваривања суштинске једнакости грађана и грађанки ромске националности, што су били циљеви „Стратегије за унапређивање положаја Рома 2009–2015“.

Локалне самоуправе располажу механизмима на основу којих могу да управљају и спроводе инклузивне јавне политике, а осим тога Закон о локалној самоуправи их обавезује да се старају о остваривању људских и мањинских права. Овакво усмерење стратешких мера омогућава праћење остваривања права Рома и Ромкиња и напредак у вези са применом инклузивних политика најпре у локалној заједници, а потом и широј заједници. На основу непосредних података и информација, локалне самоуправе могу да унапреде инструменте и механизме помоћу којих је могуће елиминисати узроке отежаног приступа правима и структурног сиромаштва Рома и Ромкиња. С тим циљем, Влада путем Стратегије истиче потребу да локалне самоуправе припремају и усвајају локалне акционе планове, усклађене са реалним, општим и локалним економским и социјалним развојем, да се обучавају стручни тимови у локалној самоуправи који би били способни да припреме, спроводе и управљају локалном стратегијом социјалног укључивања Рома и Ромкиња, и да локалне

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

самоуправе обезбеде средства у локалним буџетима за спровођење социјалног укључивања Рома и Ромкиња и осигурају доследно утврђивање одговорности за спровођење дефинисаних мера.

Координационо тело за социјално укључивање Рома и Ромкиња, уз помоћ Канцеларије за људска и мањинска права и Тима за социјално укључивање и смањење сиромаштва, координира пословима у вези са инклузијом Рома и Ромкиња из Акционог плана за спровођење Стратегије и стара се о успостављању одрживих нормативних и институционалних услова за спровођење стратешких мера и управљање Стратегијом. На покрајинском нивоу функционише Канцеларија за инклузију Рома при Покрајинском секретаријату за социјалну политику, демографију и равноправност полова, а на локалном нивоу у 76 општина и градова у Србији раде локални координатори за ромска питања.

Документ Локалног акционог плана за инклузију Рома у општини Бач (ЛАП) је израђен у оквиру пројекта "Подршка инклузији Рома кроз запошљавање" који се реализује у оквиру Програма ИПА 2016 "ЕУ подршка инклузији Рома – Оснаживање локалних заједница за инклузију Рома" који финансира Европска унија, а спроводи Стална конференција градова и општина – Савез градова и општина (СКГО), док је Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања корисничко министарство.

Програм има за циљ унапређење и оснаживање локалних заједница за укључивање Рома и Ромкиња. Општи циљ Програма је јачање положаја ромског становништва у локалним заједницама кроз спровођење приоритетних националних и локалних стратешких мера, док су као специфични циљеви програма дефинисани: Побољшање социјалног и економског положаја ромског становништва кроз мере запошљавања које спроводе локалне заједнице и Подршка активностима које имају за циљ борбу против дискриминације и промовисање равноправности ромског становништва.

Општина Бач је 04. септембра 2019. године започела са реализацијом пројекта "Подршка инклузији Рома кроз запошљавање" у оквиру којег као једна од активности предвиђена израда Локалног Акционог плана за инклузију Рома. Са циљем унапређивања положаја Рома и Ромкиња у општини Бач, у складу са препорукама Владе Републике Србије датим у Стратегији, а у складу са Водичем за припрему, буџетирање и праћење локалног акционог плана за инклузију Рома, Општина Бач је априлу 2020. године, покренула процес израде Локалног акционог плана за инклузију Рома имајући у виду постојање реалних потреба за истим, као и чињеницу да је постојећи Локални Акциони план за унапређење положаја Рома у општини Бач за период 2014-2019. истекао.

Локални акциони план за инклузију Рома у општини Бач за период од 2020. до 2022. године (у даљем тексту: ЛАП) дефинише правце деловања општине Бач у области инклузије Ромске популације, као и конкретне мере и активности којима се настоји побољшати садашњи положај припадника ромске заједнице, уз јасне механизме помоћу којих се може

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

пратити остваривање дефинисаних циљева. Он представља део напора које локална заједница чини током низа година са основним циљем смањења јаза који постоји између Рома и осталих припадника локалне заједнице.

ЛАП почива на анализи релевантних националних стратешких докумената, локалних података и процени потреба ромске популације на подручју општине Бач. Израђен је кроз широк партиципативни и партнерски приступ који ће бити примењен и у процесу његове имплементације, праћења и извештавања. Општина Бач намерава да у реализацију дефинисаних циљева и активности укључи све релевантне актере из локалне заједнице, као и да сарађује са републичким органима који се баве питањем ромске популације и иностраним фондовима на реализацији овог плана. Реално је за очекивати да овакав концепт постави основ за оптималан квалитет резултата који се очекују реализацијом планираних активности и мера, на којима ће све заинтересоване стране и релевантни партнери радити у континуитету у наредном периоду.

Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња у општини Бач за период од 2021. до 2022. године представља документ чију израду је иницирало Локално координационо тело за социјално укључивање Рома и Ромкиња (у даљем тексту ЛКТ) , а израдила Радна група за израду ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња.

Локално координационо тело за социјално укључивање Рома и Ромкиња основала је Скупштина општине Бач на седници одржаној 15. септембра 2020 године и чине га:

1. Председник општине Бач;
2. Члан Општинског већа задужен за социјална питања
3. Председник Скупштине општине;
4. Начелник Општинске;
5. Директор Основне школе "Вук Караџић" Бач
6. Директор Основне школе "Јан Колар" Селенча;
7. Директор Основне школе "Алекса Шантић" Вајска,
8. Директор Предшколске установе "Колибри" Бач
9. Директор Дома здравља Бач
10. Представник Филијале Националне службе за запошљавање, експозитура Бач;
11. Директор Центра за социјални рад општине Бач
12. Директор Народне библиотеке "Вук Караџић" Бач
13. Начелник Полицијске Полицијске станице у Бачу;
14. Директор Јавног комуналног предузећа "Тврђава" бач
15. Председник Удружења Ромско удружење општине Бач;
16. Председник локалног савета за Запошљавање.

Радна група за израду ЛАП-а основана је 04. јуна 2020. године од стране Општинског већа Општине Бач, а чине је:

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

---

1. Никола Бањац, сарадник у канцеларији за ЛЕР, координатор радне групе,
2. Зоран Петровић, председник Удружења "Ромско удружење општине Бач"
3. Весна Петровић, представница Удружења Рома и Румуна "Младост" бач,
4. Зоран Атанасковић, директор Центра за социјални рад Бач,
5. Дражен Паклединац, саветник у експозитури НСЗ Бач,
6. Јелена Ковачевић, Руководилац Одељења за привреду, пољопривреду и економски развој ОУ Бач,
7. Ана Гутеша, Руководилац Одељења за финансије и буџет.

Током израде ЛАП-а спроведени су следећи кораци: припремљена је ситуациона анализа са SWOT анализама за пет области: становање, образовање, запошљавање, здравље и социјална заштита, утврђени су општи циљ и посебни циљеви за приоритетне области, идентификоване су мере и активности који доприносе остварењу утврђених циљева, а такође, за сваку од активности утврђени су и носилац и партнери, временски оквир, потребна финансијска средства по изворима, циљ, индикатори са базним и циљним вредностима и извор верификације.

Процес израде ЛАП-а подразумевао је тзв. "партиципативни приступ". У изради ЛАП учествовали су представници јавног и цивилног сектора, међу којима и: представници ромских удружења, здравствене медијаторке, педагошки асистенти, координатор за ромска питања, као и други представници ромске заједнице, односно представници појединих подстандардних насеља у којима живе Роми.

Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња у општини Бач за период 2021-2022. године усвојен је од стране Скупштине Општине Бач **00.00.2020.**

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

2. ПЛАНСКИ ОСНОВ, ПРАВНИ И ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР НА ЛОКАЛНОМ НИВОУ

Општина Бач стратешки планира свој развој у различитим областима у којима локална самоуправа има своје надлежности. С тим у вези, у току израде ЈАП-а у општини Бач су на снази следећи стратешки плански документи и акциони планови:

- 1) **Стратегија одрживог развоја општине Бач за период 2014-2020** која представља кровни стратешки документ на којем су засновани сви остали локални стратешки, плански документи и акциони Планови. Ревизија Стратегије одрживог развоја општине Бач 2014-2020 је урађена 2018 године и том приликом је ажуриран Акциони план за имплементацију исте за период 2018-2020 година.
- 2) **Локални акциони план запошљавања 2020** који дефинише приоритетне мере у области запошљавања теже запошљивих категорија у општини Бач, а који се доноси на годишњем нивоу,
- 3) Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника по основу споразума о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса на територији општине Бач за период од 2017-2021
- 4) **Просторни план општине Бач** представља развојно-стратешки плански документ за подручје општине Бач и инструмент за реализацију идеје о одрживом развоју територије општине Бач.

Стратегија одрживог развоја општине Бач 2014-2020 представља кровни стратешки документ, те су приликом израде ЈАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња у обзир узети циљеви и мере предвиђене тим документом које се односе на ову циљну групу. Реч је о следећем стратешком циљу и мерама:

Табела 1: Приоритети, циљеви и мере које се односе на развој привреде и запошљавање

ПРИОРИТЕТИ	ЦИЉЕВИ	МЕРЕ
2.Подстицање предузетничких активности, иновативности, извозних активности МСПП и економије засноване на знању.	2.1 Подстицање предузетничких активности	2.1.3. Спровођење програма за подстицање samozapošljavanja угрожених категорија на тржишту рада – лица са инвалидитетом, Роми, старији од 45 година, жене и сл.)

Табела 2: Приоритети, циљеви и мере које се односе на омладинску политику

ПРИОРИТЕТИ	ЦИЉЕВИ	МЕРЕ
4.Унапређење програма и активности који допринесе већој социјалној укључености младих	4.1 Подстицати испитивања потреба за локалним социјалним услугама и развијати локалне социјалне услуге	4.1.1 Програми промоције и повећања доступности услуга у заједници за младе из маргинализованих група

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

	за младе из маргинализованих група	
	4.2 Развијати програме за превенцију свих облика злостављања и насиља	4.2.2 Подржати умрежавања у локалној заједници у области превенције злостављања, насиља и експлоатације младих, посебно младих из маргинализованих група

Табела 3: Приритети, циљеви и мере које се односе на развој локалне самоуправе

ПРИОРИТЕТИ	ЦИЉЕВИ	МЕРЕ
1. Функционална, ефикасна и транспарентна локална самоуправа спремна да одговори на изазове одрживог развоја	1.1 Афирмисање општине Бач као партнера за сарадњу на општинском, регионалном, покрајинском, републичком и међудржавном нивоу	1.1.3 Унапређење партиципације грађана, а посебно рањивих група да активно учествују у доношењу одлука

Табела 4: Приритети, циљеви и мере које се односе на развој социјалне заштите

ПРИОРИТЕТИ	ЦИЉЕВИ	МЕРЕ

Табела 5: Приритети, циљеви и мере које се односе на развој образовања

ПРИОРИТЕТИ	ЦИЉЕВИ	МЕРЕ

Локални акциони план запошљавања 2020 дефинише приоритетне мере у области запошљавања теже запошљивих категорија у општини Бач, а који се доноси на годишњем нивоу и посебан фокус је стављен на циљну групу из једне или више категорија теже запошљивих категорија:

- лица без квалификација и нискоквалификована лица;
- лица старости 50 и више година;
- дугорочно незапослена лица која посао траже дуже од 12 месеци, а посебно незапослена лица која посао траже дуже од 18 месеци;
- жене, посебно дугорочно незапослене жене;
- млади до 30 година старости, а посебно младе жене, млади без квалификација и нискоквалификовани, као и млади без радног искуства;
- особе са инвалидитетом;
- Роми;
- корисници новчане социјалне помоћи и
- лица у статусу вишка запослених.

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Такође, у мере активне политике запошљавања укључиваће се и незапослена лица из следећих теже запошљивих категорија: млади у домском смештају, хранитељским и старатељским породицама, жртве породичног насиља, жртве трговине људима, избегла и расељена лица, повратници према Споразуму о реадмисији, самохрани родитељи, супружници из породице у којој су оба супружника незапослена, родитељи деце са сметњама у развоју, бивши извршиоци кривичних дела.

Посебан приоритет за укључивање у мере активне политике запошљавања имају лица која се суочавају са више фактора отежане запошљивости, односно, која припадају у две или више претходно наведених категорија теже запошљивих лица.

Просторни план општине Бач представља развојно-стратешки плански документ за подручје општине Бач и инструмент за реализацију идеје о одрживом развоју територије општине Бач. На основу просторног плана општине Бач у току 2017 и 2018 године је израђен **План детаљне регулације северног дела насеља Вајска (потес урбаријал)** који највећим делом обухвата ромско подстандардно насеље у Вајској. Израда наведеног ПДРа је реализована у склопу компоненте 3 Програма ЕУ ИПА II – Подршка легализацији стамбених насеља, развоју урбанистичких планова и изради техничке документације за подстандардна ромска насеља на територији Републике Србије, који су на територији општине Бач заједнички спроводили Стална конференција градова и општина – Савез градова и општина (СКГО) и Општина Бач. План детаљне регулације северног дела насеља Вајска (потес урбаријал) усвојен је на седници Скупштине општине Бач 18. октобра 2019. године, а израђен је од стране ЈП "Завода за урбанизам Војводине" из Новог Сада. План детаљне регулације северног дела насеља Вајска - потес Урбаријал представља основ за израду пројеката парцелације и препарцелације, употребне дозволе у поступку озакоњења објеката играђених без грађевинске дозволе, односно издавање информације о локацији и локацијских услова у законски заснованом поступку доношења документације за потребе нове градње за предметни простор.

У периоду израде ЛАП-а Општина Бач је спроводила два пројекта чији је основни циљ био унапређење положаја и квалитета живора ромске популације:

- 1) **Пројекат "Подстицање запошљавања теже запошљивих категорија становника у општини Бач"** који се спроводи у оквиру немачке развојне сарадње, који спроводи ГИЗ: "Инклузија Рома и других маргинализованих група у Србији - 'Иницијатива за инклузију – фаза 2". Пројектом "Подстицање запошљавања теже запошљивих категорија у општини Бач" је планирана реализација активности које имају за циљ обезбеђивање одрживих решења за запошљавање 40 теже запошљивих категорија становништва из општине Бач, од чега кроз меру субвенција послодавцима 20 лица која припадају категорији теже запошљивих, а 20 кроз меру субвенционисања samozapoшљавања незапослених лица која припадају категорији теже запошљивих. Циљне групе као и крајњи корисници су корисници социјалне помоћи, Ромска популација, лица без квалификација, лица која су технолошки

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

вишак, жртве породичног насиља, жене изнад 45 година старости, млади, незапослена лица са посебним потребама, јавни општински службеници/доносиоци одлука, запослени у Националној служби за запошљавање, службеници Центра за социјални рад општине Бач, чланови општинског Већа за запошљавање, чланови Савета за младе, мала и средња предузећа и предузетници који послују на територији општине Бач. Укупна вредност одобреног пројекта износи 134,546.00 ЕУР и имплементира се у периоду од 01.10.2019-31.12.2020 године.

- 2) **Пројекат "Подршка инклузији Рома кроз запошљавање"** спроводи Општина Бач у оквиру Програма Подршка ЕУ инклузији Рома - Оснаживање локалних заједница за инклузију, а који спроводи Стална конференција градова и општина – Савез градова и општина. Пројекат ће се реализовати у периоду од 04. септембра 2019. године до 03. новембра 2020. године, а укупна вредност пројекта износи 68.615,39 еура, од чега донација Европске уније износи 58.823,97 еура. Пројекат има за циљ да одговори на велику потребу за запошљавањем Рома на локалном нивоу и на тај начин подржи њихову запошљивост и побољша њихову социјалну укљученост и квалитет живота. Пројекат ће помоћи у смањењу угрожености Рома, њиховој социјалној искључености и сиромаштва. Пројекат ће побољшати капацитете локалне самоуправе и локалног јавног комуналног предузећа за проширење услуга у заједници које ће бити доступне грађанима. У складу с тим, област рада и запошљавања је од посебног значаја за ромску популацију, имајући у виду да ће бити запослени (што ствара доходак) што са једне стране утиче на повећање њихове економске независности, личног и породичног стандарда, а са друге стране, њихово запошљавање, утиче на социјализацију и друштвену партиципацију. Истовремено, учешће ромске популације на тржишту рада, у радном процесу и у радном окружењу промениће ставове те средине потврђујући економску оправданост њиховог укључивања на тржишту рада. Циљна група пројекта су незапослена лица, припадници Ромске заједнице са територије општине Бач (430), са фокусом на категорију лица која припада групи теже запошљивих – неквалификована И ниско квалификована лица (36). Ова циљна група припада нај угроженијој и најрањивијој категорији грађна општине која је дугорочно незапослена, која тешко долази до запослења и који су најчешћи корисници различитих врста социјалне помоћи. Предложена циљна група ће имати директну корист од пројекта кроз подршку њиховом укључивању на тржиште рада, запошљавање и јачање личних капацитета у области запошљавања, остваривања права на тржишту рада и код потенцијалног послодавца. Такође, циљна група пројекта су запослени у локалној самоуправи (40), чланови општинског већа (13) и чланови локалног савета за запошљавање (16). Ова циљна група ће имати директну корист од пројекта у виду јачања њихових капацитета (тренинзи и развој новог локалног Акционог плана за унапређење положаја Рома) за креирање и спровођење про-активне локалне политике у области запошљавања Рома.

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

У периоду 2015- 2019. година Општина Бач је примењивала **Акциони план за унапређење положаја Рома у општини Бач**, чији је општи циљ био унапређење положаја Рома на територији општине Бач, нарочито у области образовања, запошљавања, здравствене заштите и становања, као и стварање услова за њихову већу укљученост у друштвене токове. Овај документ је дефинисао правце деловања општине Бач у области унапређења економског положаја Рома преко побољшања њиховог образовног статуса, квалификација, положаја на тржишту рада, здравственог стања, тј. услова живота и стамбених питања.

Општи циљеви који су били постављени у Акционом плану за унапређење положаја Рома у општини Бач 2015-2019:

- Укључивање Рома у образовни систем и обезбеђење континуитета у образовању, обезбеђивање квалитетног образовања, успостављање механизма који ће подстицати толеранцију и уважавање различитости и неговање културног идентитета.
- Повећање запошљивости Рома и Ромкиња подстицањем преузетништва, организовањем и укључивањем Рома и Ромкиња у програме јавних радова, као и повећање конкурентности на тржишту рада кроз стручно оспособљавање и дошколовавање.
- Унапређење услова живота Рома и Ромкиња повећањем нивоа знања о значају лечења и значају превентивне контроле здравља и побољшањем доступности здравствене заштите.

У оквиру сваке од области (образовање, здравствена заштита, запошљавање и становање) у Акционом плану за унапређење положаја Рома у општини Бач 2015-2019 били су дефинисани следећи специфични циљеви:

1) Област образовања

- Планирање, подршка и укључивање Рома у образовни систем
- Материјална и финансијска подршка ромским ученицима у школама
- Реализација радионица, семинара и обука наставног кадра
- Информисање шире друштвене заједнице о образовању Рома

2) Област запошљавања

- Унапређивање предузетништва код Рома и Ромкиња спровођењем субвенција за само-запошљавање и ново запошљавање
- Креирање и спровођење посебних програма обука за стручно оспособљавање Рома и Ромкиња за дефицитарна занимања

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

- Организовање и укључивање незапослених Рома и Ромкиња у програме јавних радова
- 3) Област здравствене заштите
- Повећање нивоа знања о значају лечења и значају превентивне контроле здравља
  - Побољшање доступности здравствене заштите
- 4) Област становања
- Унапређење и заштита животне средине
  - Превентивне мере ради заштите од елементарних непогода

Претходни ЈАП за Роме није предвиђао механизме за мониторинг и евалуацију спровођења акционог плана, нити су они рађени. На уводној радионици за израду новог ЈАП-а чланови Радне групе и Локалног међусекторског координационог тела констатовали су да, иако није рађена евалуација спровођења претходног ЈАП-а, да је већина планираних мера и активности била реализована у области образовања, здравствене заштите и запошљавања а да је најмање помака било у области становања због нерешених имовинскоправних односа и великог броја нелегалних објеката у ромским насељима.

2.1 Институционални оквир на локалном нивоу

2.1.1 Локални механизми за инклузију Рома

Општинска управа Бач је у оквиру важећег Правилника о унутрашњој организацији систематизацији радних места, који је усвојен од стране Општинског већа 26.04.2018. године, предвидела радно место службеника за послове координатора за ромска питања. Основна улога координатора за ромска питања јесте да као представник локалне самоуправе пружа стручну и техничку помоћ ромској заједници на територији локалне самоуправе у циљу одговарања на потребе ромске националне мањине и унапређења њиховог социо-економског положаја, и да дефинише приоритете и прати спровођење локалних стратешких мера за инклузију Рома. Горе поменутом систематизацијом дефинисани су и следећи послови које треба да обавља координатор за ромска питања: утврђује бројчано стање, социјални статус и најважније проблеме ромске локалне заједнице, као основу за израду локалних Акционих планова за Роме; иницира доношење Одлуке од стране председника Општине, о члановима и начину рада радних група за израду локалних Акционих планова у општини; координира састанке радних група за израду локалних Акционих планова, води записнике и подноси извештаје Служби за људска и мањинска права; припрема и предаје на усвајање документацију о локалним Акционим плановима Општинском већу; омогућује локалним ромским невладиним организацијама да припреме и поднесу предлоге пројеката за имплементацију локалних Акционих планова за Роме, Комисији за одобравање грантова; сарађује и свакодневно комуницира са ромском

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

мањином, месечно извештава Службу за људска и мањинска права о пројектним активностима – посебно о раду радних група за израду локалних Акционих планова, о израђеним Акционим плановима, њиховом подношењу на усвајање Општинском већу, односно Скупштини општине, а затим и пројектима који се односе на имплементацију локалних Акционих планова; обавља и друге послове по налогу руководиоца Одељења и начелника Општинске Управе.

Иако је систематизацијом радних места у ОУ Бач предвиђени радно место координатора за ромска питања, оно у тренутку израде ЈАП-а није било попуњено. Послове координатора за ромска питања обавља председник Удружења Рома општине Бач (Зоран Петровић). Такође, у оквиру "Подстицање запошљавања теже запошљивих категорија у општини Бач" на период од годину дана ангажован је координаторка пројекта задужена за ромска питања. Ова координатора је ангажована за потребе имплементације пројекта односно за коокомуникацију са циљном групом и за потребе спровођења активности у вези са циљном групом пројекта.

Такође, у ранијем периоду 2014-2017 Општина Бач је у неколико наврата имала попуњено радно место координатора за ромска питања. Ово ангажовање се односило на период од 6 до 12 месеци, у складу са условима Јавног конкурса за доделу бесповратних средстава градовима и општинама са територије АП Војводине за финансирање ангажовања координатора за ромска питања, који је расписивао Покрајински секретаријат за социјалну политику, демографију и равноправност полова.

Од локалних радних тела која су формирана на локалном нивоу, а која могу бити од значаја за инклузију Рома и Ромкиња формиран су Савет за здравље (9 чланова), Савет за младе (7 чланова), Комисија за равноправност полова (3 члана), Савет за запошљавање (8 чланова), Савет за међунационалне односе (7 чланова, од којих је један представник ромске заједнице).

Систем предшколског и основношколског образовања општине Бач чине једна предшколска установа, 6 одељења вртића, 5 основних школа са 1 издојеним одељењем и једна средња пољопривредна школа. За лакшу и потпунију инклузију деце ромске националности у образовно-васпитне програме у локалној заједници од изузетне је важности постојање педагошких асистената, који треба да допринесу повећању обухвата деце ромске националности у основним и средњим школама и превазилажењу тешкоћа са којима се ђаци ромске националности суочавају током школовања. У општини Бач је тренутно ангажована само једна педагошка асистенткиња у ПУ "Колибри" Бач, као и један наставник за Ромски језик у једној Основној школи. Досадашња сарадња педагошке асистенткиње са другим релевантним локалним установама и институцијама оцењена је као добра и корисна, поготово сарадња у размени информација о потребима деце ромске националности са Центром за социјални рад Бач и Домом здравља Бач. Такође, асистенткиња активно учествује у реализацији пројекта и иницијатива усмерених на унапређење положаја ромске популације које реализују локалне организације цивилног друштва, као што су удружења "Ромско удружење општине Бач" и Удружење Рома и Румуна "Младост" Вајска.

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Иако је увођење здравствених медијатора оцењено као најуспешнија досадашња мера јавних политика у области инклузије Рома и Ромкиња у Републици Србији, у Општини Бач тренутно није ангажован ниједан здравствени медијатор. Улога здравствених медијатора је да воде евиденцију о здравственом стању житеља неформалних насеља, раде са њима на подизању свести о неопходности вакцинације деце, као и о значају правилне исхране и хигијенских навика. Они треба да буду спона у ефикасном повезивању здравственог система и грађана неформалних ромских насеља, како би се омогућио бољи увид здравствених установа у стање у овим насељима и повећао број правовременог јављања лекару.

2.2.2 Локални актери од значаја за инклузију Рома

Социјално укључивање ромске националне мањине у локалу заједницу углавном се одвија кроз остваривање права и пружање услуга од стране различитих институција, установа и удружења грађана.

Центар за социјални рад Бач (ЦСР Бач) је основна установа социјалне заштите у општини Бач која обавља послове у области социјалне заштите и породично правне заштите на основу следећих Закона и аката: Закона о социјалној заштити, Породичног закона, Закона о кривичном поступку, Кривичног законика, Закона о општем управном поступку, Одлуке о правима на социјалну заштиту у општини Бач ("Службени лист општине Бач" број: 4/2017 и 3/2018), Правилника о организацији, нормативима и стандардима рада Центра за социјални рад Бач и другим актима. У делатности ЦСР Бач спада како како вршење јавних овлашћења која су дефинисана Законом о социјалној заштити и другим законима, тако и сотваривање права и пружање услуга из области социјалне заштите из надлежности општине Бач, које су предвиђене Одлуком о правима на социјалну заштиту у општини Бач. Најважније функције које ЦСР Бач обавља су: непосредно остваривање социјалне заштите грађана и њихових породица, остваривање функција органа старатељства, праћење и пручавање социјалних потреба и проблема, превентивна делатност, планирање и програмирање социјалне заштите и координирање активности на спровођењу социјалне заштите на територији општине Бач. Истоименом одлуком су дефинисана права у социјалној заштити која се односе на различите облике материјалне подршке у циљу обезбеђивања егзистенцијалног минимума и подршке социјалној интеграцији појединаца и породице, а који су у облику једнократне помоћи и покривања трошкова сахране. Такође, овом одлуком су дефинисане и активности пружања подршке и помоћи грађанима и њиховим породицама ради побољшања, односно очувања квалитета живота, отклањања или ублажавања ризика, неповољних животних околности, као и развоја потенцијала корисника за самостални живот. Ове услуге се односе на: помоћ у кући, личног пратиоца детета, дневни боравак за децу и младе са сметњама у развоју и социјално становање у заштићеним условима.

Центар за социјални рад општине Бач припада Јужнобачком округу. У Центру за социјални рад је запослено 7 радника на неодређено време. Грађани могу да поднесу захтеве за

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

остваривање права на новчану социјалну помоћ, додатак за помоћ и негу другог лица, право на смештај у установу, право на једнократну помоћ.

Пружа се саветодавна подршка хранитељским породицама са дететом или одраслим члановима, некад на њихову иницијативу, а некад на иницијативу водитеља случаја током праћења реализације плана услуга корисника. Пунолетним корисницима су пружане услуге саветовања и медијације, подршке породицама у кризи, породичног саветовања и породичне терапије, терапије душево оболелим лицима, жртвама насиља. Биле су им доступне двадесетчетворосатне услуге СОС телефона.

Најчешешћи разлози због којих су деца под старатељством су неадекватно вршење родитељског права – занемаривање и спреченост родитеља да врше родитељско право услед болести, а затим смрт родитеља.

Деца су у оквиру редовне делатности центра и пројекта „Породично саветовалиште“ под покровитељством Покрајинског секретаријата за здравство, социјалну политику и демографију“ била укључена у програме помоћи породицама у кризи у виду саветовања и терапије, подршке жртвама насиља, едукације из области партнерских односа и болести зависности.

Највише је захтева за достављање мишљења у споровима родитеља око повере деце у оквиру бракоразвода и раскида ванбрачних заједница, затим за регулисање личних односа између родитеља и деце, а мање у оквиру припремног поступака према малолетним починиоцима кривичних дела.

Насиље је искључиво заступљено у биолошким породицама. Доминанте жртве насиља су деца и жене. Доминантни облик насиља је физички од стране супружника (код жена), а занемаривање од стране родитеља код деце. Насиље над женама су претежно пријављивале саме жртве, а над децом полиција, школе и орган старатељства по службеној дужности. Насиље су у подједнакој мери пријављивале жртве и чланови породице.

Вешерница за праће и пеглање веша је иновативна социјална услуга успостављена на локалном нивоу у оквиру пројекта "Помоћ у кући старима и особама са инвалидитетом у општини Бач" који је финансирала Европска унија у току 2017 и 2018 године. Вешерница није самостално правно лице, већ је наставила да функционише и након реализације пројекта, у току 2019 у оквиру Локалне самоуправе, односно Центра за социјални рад Бач, а у од 2020 године као део пројекта који спроводи локална НВО КЕК Искон. У вешерници су запослене 2 особе/жене које припадају категорији теже запошљивих особа и које пружају услуге прања и пеглања веша, пре свега социјално угроженим категоријама становништва (стари, инвалидна лица, самохрани родитељи, незапослени, Роми и др.). Вешерница не води прецизну евиденцију о структури корисника, већ само о броју.

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Црвени крст Бач је основан као друштвена организација на бази учлађења. Основна делатност Црвеног крста је здравствени и социјални рад. У складу са основним циљем организације - помоћ људима у невољи, активности Црвеног крста у области социјалне делатности усмерене су на побољшање услова живота угрожених категорија грађана, кроз сагледавање стања њихових потреба и обезбеђивање и дистрибуирање помоћи. Кад је реч о здравственој делатности Црвеног крста, организација спроводи активности које воде унапређењу здравља људи, као и формирању позитивних навика код младих. Црвени крст спроводи традиционалне и нове акције/активности, као што су: борба против трговине људима, промоција хуманих вредности, програм бриге о старима у граду и на селу, здрави стилови живота, добровољно давање крви итд.

Национална служба за запошљавање - Филијала Нови Сад, испостава Бач у територијалном и организационом смислу обухвата Службу НСЗ у Јужно Бачком управном округу међу којима је испостава у Бачу, у којој су запослена 2 саветника. Служба је добро опремљена како у погледу просторних капацитета, тако и техничком опремом - прикључена на ЈИС. Њен рад се финансира из буџета Републике Србије, а корисници услуга су незапослена лица и послодавци. Услуге које пружа НСЗ су: посредовање при запошљавању, програми запошљавања, програми додатног образовања и обуке, програми професионалне оријентације, тренинзи за теже запошљива лица и сл. Филијала Националне службе за запошљавање може потенцијално да пружи значајан допринос ублажавању проблема незапослености, кроз директно посредовање у вези посла и пружањем других нарочито едукативних услуга, с обзиром да су њени запослени имали прилике да се усавршавају у различитим областима. Општина Бач у сарадњи са НСЗ сваке године имплементира мере и програме који су намњени првенствено категоријама теже запошљивих лица, а у оквиру годишњег Локалног акционог плана за запошљавање.

Поред наведеног локалног институционалног оквира за социјално укључивање Рома и Ромкиња, у општини Бач, од укупно 52 регистрована удружења, 2 организације цивилног друштва заступају интересе ромске заједнице и раде на унапређењу услова њиховог живота- Удружење "Ромско удружење општине Бач" и Удружење Рома и Румуна "Младост" Вајска. Удружење "Ромско удружење општине Бач" основано је 2017. године са циљевима који се, између осталог, односе на едукацију Рома, нарочито младих и деце, неговање, афирмација и развијање свести о ромској традицији култури, бригу о самозапошљавању Рома, побољшање услова становања ромске популације, поделу хуманитарне помоћи ромској популацији и укидање предрасуда у односу на роме, а везаних за националну припадност. Удружење Рома и Румуна "Младост" је основано 2006. године као нестраначко, невладино и непрофитно удружење чији је циљ унапређење запошљавања, здравственог стања, културе Рома, као и имплементација Декаде Рома. Сврха постојања удружења је подизање нивоа информисаности, знања и вештина грађана- посебно младих, деце, Рома и других осетљивих група за здрав живот у здравом окружењу. Удружење броји 15 активних чланова и исто толико младих волонтера, а до сада је реализовало преко 20 различитих пројеката, који су имали претежно локални карактер.

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

3. ОПШТИ ПОДАЦИ О ОПШТИНИ БАЧ

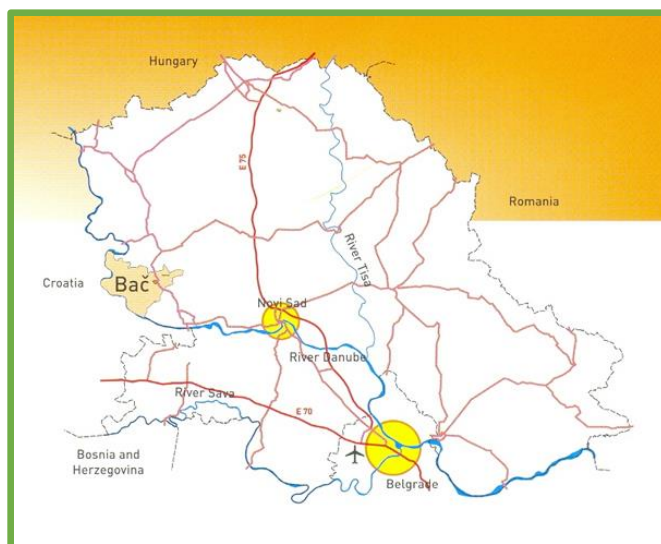
3.1 Географски подаци и саобраћајна повезаност

Општина Бач се простире на 365 km² у југозападном делу Бачке. На северу се граничи са општином Озаци, на истоку са општином Бачка Паланка, а западну и јужну границу општине чини река Дунав (коридор 7) која представља природну границу са Републиком Хрватском (Вуковарско-сремска жупанија) у дужини од 43 km. Од Новог Сада, општина Бач је удаљена 62 km, од Суботице 120 km а од Београда 140 km. Општина Бач обухвата 6 насеља: Бач, Бачко Ново Село, Плавна, Вајска, Бођани и Селенча.

Табела 6: Насељена места у општини Бач

Седиште општине	Бач
Остала насељена места у општини Бач	Селенча, Вајска, Бођани, Плавна и Бачко Ново Село

Постојећи основни саобраћајни капацитет овог простора је магистрални пут М-18 (државни пут I реда) Озаци–Бач–Бачка Паланка, који је основни реципијент свих саобраћајних збивања на овом простору. Овај (државни пут I реда) магистрални пут кумулише кретања у оквиру простора и усмерава их до жељених одређишта. Постојећа траса овог пута пролази ван насеља, и својим капацитетом углавном задовољава све захтеве саобраћајне услуге, и на високом нивоу проточности у условима стабилног саобраћајног тока. Други важан саобраћајни правац овог простора је регионални пут Р-102 (државни пут II реда) који има пружање од Дунава (Бачко Ново Село) –Бач–Селенча до Раткова и даље према Новом Саду.

Слика 1: Положај Бача у Војводини, Фото: www.bac.rs

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Простор општине Бач својим геосаобраћајним положајем је мало ексцентричан у односу на основне саобраћајне инфраструктурне коридоре, мада кроз простор Бача пролази један од саобраћајно важних коридора: државни пут 16 реда бр.12 (М-18) из којег настају локални путеви. У оквиру општинског простора постоје и капацитети железничког саобраћаја, који су некад обављали важне превозне функције. Међутим, данас више нису у функцији како путничког тако ни робног транспорта. Међународни пловни коридор реке Дунав у оквиру општинског простора Бача нема никаквог релевантног утицаја на туристичке и привредне активности и представља само неискоришћен потенцијал.

3.2 Кратак историјат

Материјални остаци, пронађени током систематских археолошких ископавања јасно потврђују да је локалитет на коме се налази средњовековна тврђава у Бачу са предграђем био насељен у континуитету од праисторије. На простору под темељима видљивих зидова постојало је насеље из периода млађег неолита – пре шест миленијума, које је живело и у бронзаном¹, старијем гвозденом добу и латену, а постоје индиције за праћење Келта и живота у периоду касне антике током 3. и 4. века. Бач је према неким летописима био и Аварска тврђава. У Салцбуршком летопису из 873. године помињу се простори између Дунава и Тисе, где су настањени Словени, Авари и Хуни, као и то да су бачку тврђаву држали Авари. Недовољно је расветљено присуство и улога Словена и варварских колонизација, као и континуитет рано успостављене црквене организације на овом простору.

Угарски краљ Стјепан основао је у Бачу жупанију, а на прелазу првог миленијума у други, Бач је већ био изграђен и утврђен град, повезан Мостонгом са Дунавом. За време Арпадовића Бач постаје не само црквено седиште надбискупије већ и краљевски град у који долазе племићи и владари на договоре, зборове и скупштине.

У XII веку Бач бележи велики успон. У том периоду се први пут у писаним изворима помиње моћна тврђава која ће претрпети неколико рушења и обнављања, а чији су остаци и данас изазов за научнике и туристе. На челу Бачке жупаније били су велики жупани, које је именовао краљ. Све до провале Монгола 1241. године, жупани су били управници овог подручја. Они су сакупљали прилоге, постављали војне и цивилне заповеднике. Од XII века установљен је обичај да се једном годишње угости краљ. У граду су се налазили осим жупана и поцупани, судије, војно особље и др. Када је прошла монголска најезда, Бела IV враћа сјај овом граду. Одласком Арпадовића са историјске сцене, Бач ипак не губи свој значај.

У XIV веку су забележени све чешћи упади Турака. Многи походи на Турке су кретали из Бача. У време Мохачке битке, када је турску војску предводио султан Сулејман Величанствени, и Бач је дао своју коњицу. Међутим, продор Турака није заустављен па Бач, почетком XV века након Мохачке битке (1526. године) и пада Београда, бива освојен.

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Судећи по документима и старим гравирама град није значајније страдао током ослобађања од Турака 1686. године, али велике промене, које су следиле, нису ишле у корист Бачкој, као ни већини других средњовековних тврђава.

Током Ракоцијевог устанка Бач је претрпео велике губитке, а тврђава је више пута рушена и паљена док је прелазила из руке куруца у руке царске војске Хабсбурга и обрнуто. Након минирања 1704. године тврђава је напуштена. Ономогућена да икога више брани и одбрани почела је да живи нови живот - славне развалине. Привлачила је пажњу трагача за благом и оних који су готово два и по века разносили опеку и камен. Привлачила је и пажњу истраживача. Унутар урушених зидова задржали су се изворни средњовековни облици важни за разумевање архитектуре и живота целине. Тако је чињеница да више није дограђивана и обнављана, како би се прилагодила развоју ратне технике, допринела њеној важности као културном наслеђу.

Културно наслеђе - Тврђава у Бачу представља најзначајније и најбоље очувано средњовековно утврђење на подручју Војводине. Локалитет на коме је тврђава изграђена сведочи о дугом низу векова коришћења овог природно одбрањивог терена, који је своју судбину везао за реку Дунав, природну границу међу народима и цивилизацијама. Настанак дела данашње тврђаве, везује се за период од 1338. до 1342. године, када је краљ Карло Роберт Анжујски ојачавао границе краљевства. Дограђивање и ојачавање тврђаве трајало је непуна два века. Радове на утврђивању и прилагођавању новим војно - инжењеријским захтевима водили су надбискупи, који су често били и жупани.

Простор некадашњег подграђа, који започиње кулом са капијом а завршава се утврђеним замком, имао је нешто другачију судбину од тврђаве, проглашене за споменик културе. Средином 60 - тих година прошлог века прокопан је канал и целина је остала без водених ровова, а тврђава без воденог огледала. Улица у предграђу изгубила је историјску колску везу са Бачем. Старе куће временом су мењале аутентичне облике и материјале. Дуго је трајао процес утврђивања вредности ове целине, а тај процес још траје, иако је у међувремену тврђава са подграђем утврђена за просторну културно - историјску целину од изузетног значаја за Републику Србију.

Манастир Бођани. По сачуваним старим записима, Бођане је сазидео извесни трговац Богдан који је излечио очи на оближњем извору, па је из захвалности саградио православну богомољу на месту исцелења 1478. год. По свему судећи изгледа да је назив манастира као и самог места изведен из ктиторовог имена. Манастир су касније разорили Турци, али су га калуђери поново саградили, да би до темеља био спаљен у доба Ракоцијеве буне. Садашњу цркву је негде у XVI веку подигао богати Михајло Темишварлија из Сегедина, као четврто црквено здање на истом месту. Велики конак и црква у Бођанима саграђени су у барокном стилу, живопис је сликао познати зоограф тог доба Кристофор Жефаровић. У конаку је и богат, стручно уређен музеј са многим старинским гравурама, уљаним сликама, црквеним посудама, штампарском пресом и сл. У манастиру се чувају и бројни предмети донети из манастира Манасије. Манастир је од изградње у XV веку па све до 1991. год. био мушки манастир. Од 1991. год. преузимају га монахиње. О лепоти овог манастира говори и предње двориште препуно цвећа и дрвећа. Манастир поседује и неколико хектара земље под шумом и воћњацима. Данас је манастир поново мушки, а у њему бораве монаси из манастира Ковиљ.

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Манастир Бођани и манастир Ковиљ су једина два православна манастира на простору Бачке. У близини манастира код села Вајска откривена је неолитска некропола са налазима керамике и некропола из времена сеобе народа са зиданим гробницама.

Фрањевачки самостан. Недалеко, скоро наслоњен на тврђаву налази се фрањевачки самостан коме су темеље поставили припадници витешко-монашког реда темплара, који су се борили у крсташким ратовима још у XII веку (1169. година). Када је укинут овај витешко-монашки ред самостан припада калуђерима фрањевцима мађарске националности (1300. године). Једини доказ да су овде боравили темплари је звоник и апсида, док других остатака темпларских грађевина нема. Самостан је изграђен у касно романичком и раноготичком стилу. Касније, у својим освајачким походима Турци су га делимично порушили, а торањ претворили у џамију. Турска управа је Бач укључила у будимски пашалук, а град је био седиште Бачке нахије којој је припадало чак 70 села. У ратовима који су се водили до краја XVII века на бачким просторима, самостан је у више наврата рушен и паљен, дозиђиван и обнављан па отуда и архитектонско шаренило самостанских зграда. Видљиви су трагови романике, као и каснијих готских преправки и барокног дограђивања (инвентар). У самостану се чува Италокритска икона сликара Диме рађена 1687. године и компилација тајне вечере у барокном стилу из XVII века. Некако у то време при овом самостану су установљене и студије на којима су се проучавала дела Платона и Аристотела. Најстарији и стилски најзанимљивији делови су пространа романска апсида-светилиште и остаци готских фресака из XV века, као и масивни самостански звоник на основама из XII века, који дају упечатљиво обележје овом здању.

Турско купатило. У XIV веку су забележени све чешћи упади Турака. Многи походи на Турке су кретали из Бача. У време Мохачке битке и Бач је дао своју коњицу. Међутим продор Турака није заустављен па Бач, почетком XV века након Мохачке битке и пада Београда, бива освојен 1529. године. После Мохачке битке Турци су опустошили Бач и овај град у бачкој постаје кадилук сегединског санџака и седиште бачке нахије која је бројала 70 села, а о чему сведоче и остаци турског купатила - хамама из 1529. године. Турско купатило у Бачу је једно од најочуванијих споменика источњачке културе на овим просторима. Још увек су видљиви остаци керамичких цеви за довод топле и хладне воде. По уласку турака у Бач и Фрањевачки самостан бива претворен у џамију о чему сведоче остаци михраба и посуде за воду, као и други детаљи.

3.3 Демографски подаци

На основу података из пописа становништва спроведеног 2011. године у општини Бач живи 14.405 становника, од чега су 6.529 старости до 40 година (45%), док број старијих од 40 година износи 7.876 (55%). Просечна старост у општини Бач износи 42,3 године. Према попису из 2002. године укупан број становника у општини Бач износио је 16.268. Овај податак показује да се број становника у општини Бач у односу на попис из 2002 године смањило за 1863, односно 11,5 %. Такође, према попису 2011 године број мушкараца у општини износи 7141(49,5%), а број жена износи 7264 (50,4%).

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Табела 7. Укупан број становника у насељима општине Бач према полу (Извор: Републички завод за статистику, попис становништва 2011).

Насеље	Мушкарци	Жене	Укупно
Бач	2662	2737	5339
Бачко Ново Село	534	538	1072
Бођани	482	470	952
Вајска	1424	1410	2834
Плавна	577	575	1152
Селенча	1462	1534	2996
Укупно	7141	7264	14405

Анализа миграционих кретања извршена је на основу података пописа 2011. Године показује да је учешће аутохтоног становништва у општини 60,8%, а највећи број становника досељен је из других република СФРЈ, односно држава. У општину Бач се из других области/општина Републике Србије доселило 1515 становника, док се из иностранства доселило 2963 становника од чега је свакако највећи број људи који се доселио из бивших република СФРЈ услед ратних дешавања (2763). Анализа кретања укупног броја становника општине Бач, за период од 1948-2002. године, указала је на тренд пада укупног броја становника, по просечној годишњој стопи од -0,31%, тј. популациона величина расте до 1961. године, а од 1971. године присутана је појава перманентног пада броја становника. Посматрано по насељима сва насеља бележе пад укупног броја становника, осим општинског центра.

Број становника у општини Бач из године у годину се смањивао те је 1948 године број становника износио 19.225, а највећи број становника општина Бач је имала 1961 године који је износио 22.262 становника, што је пад броја становника у односу на попис 2011 године од 36%.

Анализа структуре становништва по великим добним групама указује на неповољну старосну структуру становништва са екстремно високим индексом старења од 1,0, који је готово уједначен посматрано по насељима и креће се од 0,8 до 1,3. Становништво са 40 и више година чини 54,7 % укупног становништва општине, док је укупан број особа до 19 година 2910 (20,2 %). Најзаступљенија је старосна група од 50 до 54 године (8,2 %).

Табела 8. Број становника према старосним групама (Извор: Републички завод за статистику, Попис становништва 2011.)

Старосна доб	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44
Број становника	589	691	704	926	939	937	835	907	917

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Старосна доб	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
Број становника	1126	1175	1173	966	703	760	584	358	114

На основу података о структури становништва старијег од 15 година, према школској спреми, у општини Бач највећи број становника је са средњом стручном спремом, док број становника са високом стручном спремом значајно опада. Посебно је забрињавајућа чињеница што је број становника без основног образовања, односно са непотпуним основним образовањем виши од 25%, иако је тај тренд у односу на 2002 годину смањен. Према попису становништва из 2011 године, 351 лице је регистровано као неписмено, односно 2,67% становништва.

Табела 9: Становништво општине Бач старо 15 година и више према школској спреми и полу (Извор: Републички завод за статистику, Попис становништва 2011.)

Врста образовања	Мушко	Женско	Укупно
Без образовања	108	374	481
Непотпуно основно образовање	841	1402	2243
Основно образовање	1796	1908	3704
Средње образовање	2987	2202	5189
Специјализација после средње школе	19	6	25
Више образовање	172	160	332
Високо образовање	202	257	459
Непознато	5	7	12

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Табела 10: Етнички састав општине Бач

(Извор: Републички завод за статистику, Попис становништва 2011.)

Национална припадност	Република Србија		Војводина		Јужно-бачки округ		Општина Бач	
	Број	Удео у укуп. Становн. (%)	Број	Удео у укуп. Становн. (%)	Број	Удео у укуп. Становн. (%)	Број	Удео у укуп. Становн. (%)
Укупно	7186862	100	1931809	100	615371	100	14405	100
Срби	5988150	83,32	1289635	66,76	445270	72,36	6750	46,86
Роми	147604	2,05	42391	2,19	10482	1,7	764	5,30
Албанци	5809	0,08	2251	0,11	658	0,10	6	0,04
Бошњаци	145278	2,02	780	0,04	239	0,04	40	0,28
Бугари	18543	0,26	1489	0,08	214	0,03	0	0
Буњевци	16706	0,23	16469	0,85	368	0,06	5	0,03
Власи	35330	0,49	170	0,008	14	0,002	0	0
Горанци	7767	0,11	1179	0,06	724	0,18	0	0
Југословени	23303	0,32	12176	0,63	3642	0,60	87	0,60
Мађари	253899	3,53	251136	13	47850	7,77	958	6,65
Македонци	22755	0,32	10392	0,54	1584	0,26	15	0,10
Муслимани	22301	0,31	3360	0,17	1677	0,27	171	1,18
Немци	4064	0,06	3272	0,17	978	0,16	92	0,64
Румуни	29332	0,41	25410	1,31	1270	0,20	304	2,11
Руси	3247	0,05	1173	0,06	488	0,08	14	0,09
Русини	14246	0,2	13928	0,72	6974	1,13	15	0,10
Словаци	52750	0,73	50321	2,60	24670	4,00	2845	19,75
Словенци	4033	0,06	1815	0,09	637	0,10	4	0,03
Украјинци	4903	0,07	4202	0,22	1566	0,25	82	0,57
Хрвати	57900	0,81	47033	2,43	10022	1,63	1209	8,40
Црногорци	38527	0,54	22141	1,14	11378	1,85	45	0,31
Остали	17558	0,24	6710	0,33	2519	0,41	87	0,60
Нису се изјаснили	160346	2,23	81018	14,19	26182	4,25	723	5,02
Регионална припадност	30771	0,43	28567	1,48	13250	2,15	148	1,02
Непознато	81740	1,14	14791	0,76	2715	0,44	41	0,28

Како се може закључити из табеле, општина Бач спада у локалне самоуправе са хетерогеном националним саставом, јер 46,86% њених грађана Срби, док су 53,14% становника припадници различитих националних заједница. Припадници ромске заједнице чине четврту по бројности етничку заједницу у општини Бач, којих према попису из 2011 године има 764, односно 5,30% становништва. Међутим, према тврдњама локалних и других невладиних организација, овај број не одговара ситуацији на терену, јер се велики број припадника ромске популације изјашњавају као Румуни, те се процењује да их између 900 и 1000 живи на територији општине Бач. Када је реч о осталим националним заједницама,

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

у општини Бач су најбројнији припадници Словачке националне заједнице (2845 или 19,75%), а затим следе Хрвати (1209 становника или 8,40%) и Мађари 958 или 6,65% становника.

3.4 Подаци о ромској популацији у општини Бач

Грађани ромске популације у општини Бач представљају пету по величини националну заједницу у општини Бач, а четврту када су у питању припадници мањинских заједница. На основу интерних података Општинске управе Бач и истраживања која су спроводиле локалне ромске организације, процењује се да на територији општине Бач живи око 900 Рома и Ромкиња. У бирачки списак је на дан 26.05.2020. било уписано 202 грађана ромске националности.

Табела 11: Старосна структура грађана ромске националности у општини Бач (2020)

Године старости	Укупно		Мушкарци		Жене	
	Број	Удео у укуп. Становн. (%)	Број	Удео у укуп. Становн. (%)	Број	Удео у укуп. Становн. (%)
Укупно	764	100	394	100	370	100
0 – 4 године	71	9,29	43	10,91	28	7,56
5 – 9 година	96	12,56	51	12,94	45	12,16
10 – 14 година	65	8,50	40	10,15	25	6,75
15 – 19 година	62	8,11	30	7,61	32	8,65
20 – 24 године	50	6,54	18	4,57	32	8,65
25 – 29 година	56	7,33	28	7,10	28	7,56
30 – 34 године	59	7,72	22	5,58	37	10,00
35 – 39 година	63	8,24	41	10,40	22	5,94
40 – 44 године	52	6,80	29	7,36	23	6,21
45 – 49 година	49	2,48	20	5,07	29	7,84
50 – 54 године	37	4,84	18	4,57	19	5,13
55 – 59 година	49	6,41	26	6,60	23	6,21
60 – 64 године	24	3,14	10	2,54	14	3,78
65 – 69 година	19	2,48	11	2,79	8	2,16
70 – 74 године	9	1,18	6	1,52	3	0,81
75 – 79 година	2	0,26	1	0,25	1	0,27
80 + година	1	0,13	0	0	1	0,27

Извор: „База података за праћење мера за инклузију Рома“, Републички завод за статистику, <http://www.inkluzijaroma.stat.gov.rs>

Када говоримо о демографској структури грађана ромске националности, број мушкараца (394) је већи од броја жена (370), а деца и млади старосне доби од 0 – 14 година ћине чак 30,36% од икупне ромске популације (укупно 232 дечака и девојчица). И у популацији деце

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

старости до 14 година више је дечака (134) него девојчица (98). Према званичној статистици, Рома и Ромкиња старости преко 65 година у општини Бач живи свега 4,05% (31), а међу њима има више мушкараца (18) него жена (13).

Према незваничним подацима на територији општине Бач живи око 900 Рома и Ромкиња. Роми углавном живе у сеоским месним заједницама у Вајској (улица Пере Сегединца), Селенчи (Широка Бара) и Бачу (Вашариште). Нешто мањи број Рома насељава Бођане, Плавну и Бачко Ново Село.

Ромска насеља карактеришу неодговарајући санитарно хигијенски услови живота и неуређеност комуналне инфраструктуре. Стамбени објекти су углавном нелегални и у руинираном стању и то у највећем броју у ромским насељима у Селенчи и Вајској. Насеља су без канализационе мреже, куће углавном од трошног материјала а породице са више чланова домаћинства. Домаћинства имају прикључке на струју али постоји проблем ниског напона струје који је недовољан да подржава електричне уређаје. Низак степен економске активности, велика заступљеност рада у неформалном сектору, висока незапосленост, обављање најтежих и најмање плаћених послова, као и сиромаштво карактеришу многочлане ромске породице. Главни разлог који узрокује неповољан положај на тржишту рада је низак образовни ниво. У социо-економском погледу, Роми живе у немаштини и већина њих је на граници егзистенцијалне издржљивости. Већина ромских домаћинстава има ограничене изворе прихода, а то су углавном приходи од сезонских радова у пољопривреди и грађевинарству, рада у сивом сектору, од сакупљања секундарних сировина и социјалне помоћи од државе. Висока стопа незапослености Рома и Ромкиња разлог су честих миграција Рома у земље ЕУ. На територији општине Бач постоје два ромска удружења, „Младост“ и „Ромско удружење општине Бач“, оба са седиштем у Вајској. Ромска удружења имају слабо развијене капацитете за реализацију пројеката, као ни сопствени простор за рад удружења. Баве се углавном хуманитарним радом, волонтеризмом или су партнери на реализацији пројеката које спровode веће партнерске организације из региона и локална самоуправа.

3.4.1 Образовање

У следећој табели дат је преглед школске спреме грађана ромске националности. Закључује се да је у општини Бач највећи проценат Рома са непотпуном основном школом (36%), док је готово подједнак број оних који немају завршен нити један разред основне школе (14,26%) и оних који су стекли само основно образовање (17,14%). Свега 1,96% ромске популације има завршену средњу школу, а само један Ром/Ромкиња има више односно високо образовање.

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Табела 12: Грађани ромске националности у општини Бач према школској спреми, Попис 2011

Укупно	Деца млађа од 15 година	Без школске спреме	Непотпуна основна школа	Основно образовање	Средње образовање	Више/високо образовање	Непознато
764	232	109	275	131	15	1	1

Извор: „База података за праћење мера за инклузију Рома“, Републички завод за статистику, <http://www.inkluzijaroma.stat.gov.rs>

У школској 2019/2020. години предшколским васпитањем и образовањем је обухваћено укупно 322 деце, од чега је било 49 деце ромске националности (23 девојчица и 26 дечака). Број деце узраста 0-3 године која су обухваћена предшколским образовањем је 40 (19 девојчице и 21 дечака) и међу њима нема има 1 деце ромске националности. У групи деце узраста од 3-5,5 година која су обухваћена предшколским образовањем има 172 деце (101 девојчица и 71 дечака), од којих је 24 деце ромске националности (12 девојчице и 12 дечака). Највећи број деце ромске националности прошле године је похађао обавезни припремни предшколски програм (ППП), њих 24, што чини око 13.9% укупне популације ове деце предшколског узраста.

У свих 5 основних школа основним образовањем у школској 2019/2020. год. било је обухваћено 957 деце, од чега је био 168 ромских ђака (69 девојчица и 99 дечака). Највећи број ромских ђака је прошле школске године похађало ОШ „Алекса Шантић“ Вајска (124), затим у ОШ "Јан Колар" Селенча (35), ОШ "Вук Караџић" Бач, ОШ "Иво Лола Рибар" Плавна и ОШ "Моше Пијаде" Бачко Ново Село.

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Табела 13: Основне школе у општини Бач које су последње 3 школске године похађали ученици/це ромске националности

Назив школе	Укупан број ученика 2017/2018	Укупан број ученика ромске националности 2017/2018	Укупан број ученика 2018/2019	Укупан број ученика ромске националности 2018/2019	Укупан број ученика 2018/2019	Укупан број ученика ромске националности 2019/2020
ОШ "Алекса Шантић" Вајска	283	Дечака 77 Девојчица 61	273	Дечака 75 Девојчица 61	246	Дечака 69 Девојчица 55
ОШ "Вук Караџић" Бач	368	Дечака 8 Девојчица 3	345	Дечака 7 Девојчица 1	345	Дечака 7 Девојчица 1
ОШ "Јан Колар Селенча"	214	Дечака 25 Девојчица 18	192	Дечака 23 Девојчица 13	179	Дечака 22 Девојчица 13
ОШ "Моше Пијаде" Бачко Ново Село	43	Дечака 1 Девојчица 0	38	Дечака 1 Девојчица 0	40	Дечака 0 Девојчица 0
ОШ "Иво Лола Рибар" плавна	72	Дечака 1 Девојчица 0	72	Дечака 1 Девојчица 0	57	Дечака 1 Девојчица 0

Настава из предмета ромски језик са елементима националне културе, који је у образовни систем Републике Србије уведен као изборни предмет 2015. године, се изводи у Основној школи "Јан Колар" Селенча у општини Бач. Наству похађају ученици од 1. до 8. разреда и настава се одвија 4 часа недељно. Наставу ромског језика у овој школи похађа 34 ученика у општини Бач.

Број ученика који су обухваћени средњошколским образовањем у школској 2019/2020. години је износио 343, од чега је било 79 ромских средњошколаца. У средњу школу у Бачу је, путем афирмативних мера у претходне три школске године, није уписан ниједан ромски ђак, и то:

- у школској 2018/2019 → 243 средњошколца
- у школској 2017/2018 → 360 средњошколаца
- у школској 2016/2017 → 338 средњошколца.

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

3.4.2 Подаци о незапослености

Према подацима Националне службе за запошљавање на дан 31.12.2019. године у Општини Бач је било укупно 79 незапослених лица ромске националности, од чега су 41 жене.

У следећим табелама је дат преглед броја незапослених према степену стручне спреме, према старости и дужини тражења посла.

Табела 14: Образовна структура лица ромске националности која се налазе на евиденцији НСЗ

Степен стручне спреме	на дан 31.12.2019.		на дан 31.12.2018.		на дан 31.12.2017.	
	укупно	жене	укупно	жене	укупно	жене
Укупно	79	41	82	46	85	44
I	69	36	71	39	76	38
II	3	2	4	3	4	3
III	5	2	4	2	3	2
IV	1	1	2	2	2	1
V	0	0	0	0	0	0
VI-1	0	0	0	0	0	0
VI-2	0	0	0	0	0	0
VII-1	1	0	1	0	0	0
VII-2	0	0	0	0	0	0
VIII	0	0	0	0	0	0

Извор: Национална служба за запошљавање

Табела 15: Старосна структура лица ромске националности која се налазе на евиденцији НСЗ

Старосна структура	на дан 31.12.2019.		на дан 31.12.2018.		на дан 31.12.2017.	
	укупно	жене	укупно	жене	укупно	жене
Укупно	79	41	82	46	85	44
15 – 19 година	2	2	3	2	3	2
20 – 24 године	14	6	13	8	12	7
25 – 29 година	14	5	14	5	11	5
30 – 34 године	9	6	9	7	12	6
35 – 39 година	17	11	18	11	19	11
40 – 44 године	14	7	14	7	14	7
45 – 49 године	4	2	5	2	7	2
50 – 54 године	3	2	3	3	4	3
55 – 59 година	2	0	3	1	3	1
60 – 64 године	0	0	0	0	0	0

Извор: Национална служба за запошљавање

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Табела 16: Број лица ромске националности која се налазе на евиденцији НСЗ према дужини тражења посла

Дужина тражења посла	на дан 31.12.2019.		на дан 31.12.2018.		на дан 31.12.2017.	
	укупно	жене	укупно	жене	укупно	жене
Укупно	79	41	82	46	85	44
До 3 месеца	30	17	32	19	32	17
Од 3 до 6 месеци	10	4	10	5	11	5
Од 6 до 9 месеци	6	4	6	4	6	4
Од 9 до 12 месеци	6	4	7	4	7	4
Од 1 до 2 године	9	4	9	4	9	4
Од 2 до 3 године	6	1	6	2	6	2
Од 3 до 5 година	7	4	7	4	7	4
Од 5 до 8 година	2	1	2	1	2	1
Од 8 до 10 година	1	1	1	2	2	2
Преко 10 година	2	1	2	1	3	1

Извор: Национална служба за запошљавање

Међу незапосленим лицима ромске националности највише је њих са завршеном основном школом (69), од чега је више од половине жена (36). Такође, међу незапосленима је и један Ром са завршеним факултетом. Када погледамо старосну структуру незапослених лица из ромске популације, закључује се да је највећи број њих на евиденцији старости између 30-44 године (40). Такође, скоро 50% Рома и Ромкиња на евиденцији НСЗ посао тражи дуже од једне године (39), док 40 лица посао тражи до 6 месеци.

Табела 17: Број лица ромске националности која се налазе на евиденцији НСЗ

Дужина тражења посла	на дан 31.12.2019.		на дан 31.12.2018.		на дан 31.12.2017.	
	укупно	жене	укупно	жене	укупно	жене
особе са инвалидитетом	1	1	1	1	1	1
Корисници новчане накнаде	0	0	0	0	0	0
Самохране родитељи	2	2	2	2	2	2
Оба незапослена родитеља	52	28	48	31	55	29
Интерно расељена лица	1	1	0	1	0	0
Избегла лица	0	0	0	0	0	0
Корисници новчане социјалне помоћи	1	1	1	1	2	1
Деца у хранитељским породицама	0	0	0	0	0	0
Повратници из иностранства по споразуму о реадмисији	0	0	0	0	0	0
Повратници из затвора	0	0	0	0	0	0
Жртве трговине људима	0	0	0	0	0	0
Жртве породичног насиља	0	0	0	0	0	0

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Технолошки вишкови	0	0	0	0	0	0
--------------------	---	---	---	---	---	---

Извор: Национална служба за запошљавање

Из претходне табеле се закључује да се на евиденцији НСЗ највише налази незапослених лица ромске националности у породицама где су оба родитеља незапослена (52). Међу осталим теже запошљивим категоријама лица ромске националности налазе се и: 1 особа са инвалидитетом, 2 самохрана родитеља и 1 интерно расељено лице и 1 корисник новчане социјалне помоћи.

4. Становање

Према укрштеним подацима Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре Републике Србије о подстандардним ромским насељима и евиденције Општинске управе Бач, Роми на територији општине Бач живе у 4 подстандардна насеља: Урбаријал у Вајској, Широка бара и улица Шафарикова у Селенчи и Вашариште у Бачу. Опис сваког од ових насеља је табеларно приказан.

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Табела 18: Подстандардна ромска насеља у Општини Бач

Назив насеља	Урбаријал улица Пере Сегединца (Вајска)					
Опис положаја	На ободу насеља	Површина	121518м ²	Процењена старост насеља	45 год	
Грађевински материјал	Грађевински материјали који обезбеђују трајност и сигурност	Постоји одношење отпада	Да	Број кућа	101-200	
Тип грејања	Чврсто гориво (дрво, угаљ)		Број становника		201-500	
Постоји водоводна мрежа	да	Статус водоводне мреже	У функцији	Покривеност водоводном мрежом	> 70%	
Постоји канализациона мрежа	не	Статус канализационе мреже	планирана	Покривеност канализационом мрежом	0	
Тип септичке јаме	Пропусна септичка јама					
Постоји електрична мрежа	да	Статус електричне мреже	У функцији	Покривеност ел. мрежом	> 70%	
Постоји улична расвета:	да	Статус уличне расвете	У функцији	Покривеност уличном расветом	> 70%	
Постоје приступне саобраћајнице:	да	Постоје унутрашње саобраћајнице:	да	Тип коловоза	асфалт	Покривеност унутр. Саоб. > 70%
Покривеност планском документацијом	Цела територија насеља		Тип планске документације		Просторни план општине	
План 2	/		План 3		/	
Спровођење планова	Директно		Започета разрада плана		/	
Степен легализације објеката	Објекти делимично легализовани, око 50%		Предато за легализацију	> 70%	Облик власништва	мешовито

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Назив насеља	Широка бара (Селенча)						
Опис положаја	На ободу насеља	Површина	42226м ²	Процењена старост насеља		45 год	
Грађевински материјал	Слаби материјали неподобни за градњу	Постоји одношење отпада	Да	Број кућа		15-50	
Тип грејања	Чврсто гориво (дрво, угаљ)		Број становника		100-200		
Постоји водоводна мрежа	да	Статус водоводне мреже	У функцији	Покривеност водоводном мрежом		> 30%	
Постоји канализациона мрежа	не	Статус канализационе мреже	планирана	Покривеност канализационом мрежом		0	
Тип септичке јаме	Пропусна септичка јама						
Постоји електрична мрежа	да	Статус електричне мреже	У функцији	Покривеност ел. мрежом		30-70%	
Постоји улична расвета:	да	Статус уличне расвете	У функцији	Покривеност уличном расветом		< 30%	
Постоје приступне саобраћајнице:	да	Постоје унутрашње саобраћајнице:	да	Тип коловоза	земљани	Покривеност унутр. Саоб.	< 30%
Покривеност планском документацијом	Цела територија насеља		Тип планске документације		Просторни план општине		
План 2	/		План 3		/		
Спровођење планова	Директно		Започета разрада плана		/		
Степен легализације објеката	Објекти делимично легализовани, око 50%		Предато за легализацију	30-70% објеката	Облик власништва	мешовито	

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Назив насеља	Улица Шафарикова (Селенча)					
Опис положаја	На ободу насеља	Површина	6480м ²	Процењена старост насеља	>45 год	
Грађевински материјал	Слаби материјали неподобни за градњу	Постоји одношење отпада	Да	Број кућа	< 15 јединица	
Тип грејања	Чврсто гориво (дрво, угаљ)		Број становника		< 100	
Постоји водоводна мрежа	да	Статус водоводне мреже	У функцији	Покривеност водоводном мрежом	< 30%	
Постоји канализациона мрежа	не	Статус канализационе мреже	планирана	Покривеност канализационом мрежом	0	
Тип септичке јаме	Пропусна септичка јама					
Постоји електрична мрежа	да	Статус електричне мреже	У функцији	Покривеност ел. мрежом	30-70%	
Постоји улична расвета:	да	Статус уличне расвете	У функцији	Покривеност уличном расветом	30-70%	
Постоје приступне саобраћајнице:	да	Постоје унутрашње саобраћајнице:	да	Тип коловоза	асфалт	Покривеност унутр. Саоб. 30-70%
Покривеност планском документацијом	Цела територија насеља		Тип планске документације		Просторни план општине	
План 2	/		План 3		/	
Спровођење планова	Директно		Започета разрада плана		/	
Степен легализације објеката	Објекти треба да се легализују, < 10%		Предато за легализацију	30-70% објеката	Облик власништва	мешовито

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Назив насеља	Вашариште (Бач)						
Опис положаја	На ободу насеља	Површина	14809м ²	Процењена старост насеља		>45 год	
Грађевински материјал	Слаби материјали неподобни за градњу	Постоји одношење отпада	Да	Број кућа		< 15 јединица	
Тип грејања	Чврсто гориво (дрво, угаљ)		Број становника		< 100		
Постоји водоводна мрежа	да	Статус водоводне мреже	У функцији	Покривеност водоводном мрежом		< 30%	
Постоји канализациона мрежа	не	Статус канализационе мреже	планирана	Покривеност канализационом мрежом		0	
Тип септичке јаме	Пропусна септичка јама						
Постоји електрична мрежа	да	Статус електричне мреже	У функцији	Покривеност ел. мрежом		30-70%	
Постоји улична расвета:	да	Статус уличне расвете	У функцији	Покривеност уличном расветом		>70%	
Постоје приступне саобраћајнице:	да	Постоје унутрашње саобраћајнице:	не	Тип коловоза	бетон	Покривеност унутр. Саоб.	<30%
Покривеност планском документацијом	Цела територија насеља		Тип планске документације		Просторни план општине		
План 2	/		План 3		/		
Спровођење планова	Директно		Започета разрада плана		/		
Степен легализације објеката	Објекти треба да се легализују, < 10%		Предато за легализацију	<30% објеката	Облик власништва	Јавна својима (општина)	

Извор: „База података за праћење мера за инклузију Рома“ - секција „Становање“, Републичког завода за статистику

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

На основу приказаних података може се закључити да у сва 4 ромска насеља у општини Бач постоји водоводна мрежа али са различитим степеном покривености. Међутим, иако су ромска насеља већим делом покривена водоводном мрежом, ромска домаћинства у њима нису прикључена на мрежу, јер немају средстава да плате прикључак. Велики проблем предствља и то што ни у једном ромском насељу не постоји канализациона мрежа.

Сва ромска насеља на територији општине су покривена електричном мрежом (покривеност се креће од 30-70%), али је у већини случајева реч о нисконапонској мрежи која становницима прави доста проблема. Асфалтирана приступна саобраћајница води до свих ромских насеља. У свим насељима постоји велики број нелегалних објеката, па је тако у до сада у Вашаришту и улици Шафарикова легализовано мање од 10% објеката, док је најбоља ситуација у насељу Широка бара и Урбаријал улица Пере Сегединца где је половина објеката легализована. Када је реч о предатим захтевима за легализацију, у свим насељима је предато између 30% и 70% захтева за нелегалне објекте у којима живе ромске породице.

Планови детаљне регулације је урађен само за једно насеље-Урбаријал улица Пере Сегединца у Вајској и на основу њих је могуће извршити неопходне грађевинске интервенције за унапређење и озаконење појединачних објеката. Остала ромска насеља су покривена Просторним планом општине Бач и за њих је неопходно урадити планове детаљне регулације за шта је потребно издвојити између 1,5 и 5,5 милиона РСД буџетских средстава, а у зависности од обухвата ових планова и потребних активности. У свим подстандардним ромским насељима потребно је унапређење комуналне инфраструктуре, али због нерешених имовинско-правних односа то тренутно није могуће.

Такође, нерешени имовинско-правни односи и недостатак финансијских средстава спречавају Општину Бач да планира и спроводи мере за унапређење постојећих објеката у којима живе Роми и Ромкиње. Додатна отежавајућа околност за унапређење стамбених услова у којима живи ромска популација је и то што Општина Бач не располаже довољним бројем становима за социјално становање, те ромска популација нема могућност да их користи. До сада није постојала ни иницијива на нивоу Општине за планирање и спровођење програма изградње нових социјалних станова које би могле да користе социјално угрожене категорије грађана, а међу њима и Роми.

5. Здравствена заштита

Здравствена заштита становништва општине Бач обезбеђује се на примарном нивоу у Дому здравља Бач, а на секундарном нивоу у Општој болници Врбас, односно Клиничком центру Војводине. У циљу ефикаснијег и рационалнијег обављања здравствене делатности организована је и здравствена заштита сеоског становништва кроз рад здравствених амбуланти (6 здравствених амбуланти). Припадницима ромске заједнице који живе у 4 ромска насеља омогућена је доступност здравствене заштите кроз рад лекара у здравственим амбуланатама које постоје у тим местима и у којима се обављају прегледи и пружају терапијске услуге.

Кадровску структуру Дома здравља чини: 15 доктора медицине, 32 медицинска техничара, 6 доктора стоматологије, 5 стоматолошких техничара, 2 фармацеута, 10 фармацеутских техничара. Одељење за здравствену заштиту жена налази се у склопу Службе за здравствену заштиту деце, школске деце и жена са поливалентном патронажом и дечијом и превентивном стоматологијом. Здравствену заштиту жена обезбеђује 1 лекар специјалиста гинекологије и акушерства и 1 медицински техничар. Кадровска структура је у складу са прописаним нормативом.

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Здравствена заштита деце и Здравствена заштита школске деце и омладине обезбеђена је каладровском структуром коју чине: 1 педијатра, 1 лекара опште праксе и 2 медицинска техничара. У складу са прописаним нормативом, постоји дефицит 1 медицинског техничара. Наведени кадар прати здравствено стање 834 предшколске деце и 1.823 школске деце и омладине. Наиме, Дом здравља Бач је донео 2013 године донео Стратешки план за период од 2013 до 2018 године који касније није продужен, односно није донет нови План. Постојећим планом који је важио у периоду 2013 – 2018 нису посебно дефинисана питања здравствене заштите ромске популације, а самим тим нису посебно детектовани ни приоритети који се односе на ову популацију. Стратешки документ обухвата приоритете и циљеве који се односе на превенцију и рану детекцију различитих болести, промовисање здравих стилова живота, едукације запослених и унапређења квалитета рада ДЗ Бач, док је циљна група целокупно становништво општине и запослени, међу којима и припадници ромске националности.

Према подацима којима располаже Дом здравља Бач, у општини Бач има око 350 лица ромске националности (170 Рома и 180 Ромкиње) која не поседују здравствену књижицу, док мали број њих има изабраног лекара. Гинеколошким прегледима је обухваћено 30-ак Ромкиња.

Процењени обухват деце ромске националности редовним систематским прегледима је 15% од укупног броја ове деце предшколског и школског узраста у општини Бач, односно у школској 2019/2020. години је укупно 24 ученика/ца ромске националности (14 девојчица и 10 дечака) било обухваћено систематским прегледима. Такође, према подацима Службе за здравствену заштиту деце Дома здравља Бач, укупно је евидентирано 12 деце узраста од 24 -35 месеци, од којих је 75% примило све препоручене вакцине из националног календара имунизације до свог првог рођендана (тј. до навршене друге године живота за вакцину против малих богиња).

Од тог броја деце њих 5 су деца ромске националности (1 девојчица и 4 дечака) од којих је вакцинисано 5 или 100% (1 девојчица и 4 дечака). Најчешћи разлог невакцинисања су честе миграције ромских породица и одлазак у иностранство.

Према подацима Службе за здравствену заштиту жена Дома здравља Бач, 20% трудница ромске националности је обухваћено редовним прегледима током трудноће, а све труднице и породиље су обухваћене редовним патронажним посетама.

Здравствена документација и све евиденције које се воде не прикупљају се по националној припадности пацијената, јер за то не постоји законски основ, али из искуства и праксе здравствених радника и изабраних лекара може се закључити да су најчешћа обољења код одраслих Рома и Ромкиња кардиоваскуларне болести и то најчешће проблеми са хипертензијом (висок крвни притисак). Такође, доминирају проблеми са обољењима респиратног тракта и то у највећем броју случајева астма и хронична опструктивна болест плућа. Поменута обољења су последица лоших социо-економских услова живота, лоше исхране и лоших животних навика као што је конзумирање цигарета и алкохола.

Када говоримо о здрављу Ромкиња у општини Бач, а на основу спроведених гинеколошких прегледа и скрининга на рано откривање рака грлића материце у периоду од 2017. до 2020. године, закључује се да Ромкиње рано ступају у брак, имају више трудноћа са малим размаком између трудноћа и рађања, рано напуштају школовање, немају утицаја на планирање породице и избор контрацепције. Чести су абортуси као вид планирања породице (више од 10% Ромкиња од 20 обухваћених превентивним програмима је имало између 1-5 намерних побачаја, а 7% је имало више од 1 намерних побачаја) што свеукупно утиче на угрожено репродуктивно здравље Ромкиња и намеће потребу за системским мерама ради побољшања њиховог репродуктивног здравља.

У Дому здравља се не води посебна евиденција о пружању услуга здравствене заштите припадницима ромске заједнице. Такође, не постоје ни национални показатељи који би се користили за праћење здравственог стања Рома и Ромкиња што би било од користи за планирање

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

услуга и унапређење здравственог стања припадника ромске заједнице на локалном нивоу. Управо зато горе наведени подаци, као и превентивних и скрининг програма који су последњих година проведени у међу ромском популацијом представљају валидну основу за планирање мера, активности и пројеката у наредном трогодишњем периоду са циљем унапређењу здравља Рома и Ромкиња у општини Бач.

6. Социјална заштита

У 2019. години је од стране Центра за социјални рад Бач евидентирано 340 корисника услуга социјалне заштите, што представља 26% укупног броја становника општине Бач. С обзиром да се евиденција не води на начин да кориснике социјалне заштите разликује према националној припадности, нема прецизних података колики је тачан број корисника ромске националности. У ЦСР Бач, се не води посебна евиденција о Ромима и Ромкињама као корисницима услуга социјалне заштите, али према процени свако пето ромско домаћинство прима новчану социјалну помоћ (34%).

У 2019. години је 868 деце имало право на дечији додатак, али нема података колико је од тог броја деце ромске националности. Наиме, апликативни програм (софтвер) Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања не садржи шифру за кориснике ромске популације, него само за маргинализоване групе деце која имају право на увећан дечији додатак. Познато је да је свим припадницима ромске популације који су поднели захтев за признавање права на дечији додатак признато право, јер у списку донетих негативних решења нема припадника ромске популације.

Најчешћи проблем са којим се суочавају стручни радници ЦСР Бач у вези са корисницима услуга социјалне заштите из ромске популације везани су за њихово нередовно пријављивање на евиденцију Националне службе за запошљавање, од чега им зависи и даље коришћење права на новчану социјалну помоћ. Такође, деца ромске националности која примају дечији додатак нередовно похађају основну школу иако је основно образовање обавезно, а заступљена је и пракса непријављивања запошљавања корисника новчане социјалне помоћи (рад на црно), што је од утицаја на коришћење наведеног права и сматра се злоупотребом новчане социјалне помоћи.

У 2019 број корисника новчане социјалне помоћи у свим узрасним категоријама износио је 179 породица (стање на крају 2019 године). Показује се да је у материјалном погледу најугроженија категорија одраслих, радно способних без сталног запослења, ромска популација са више деце односно да су породице са децом вероватно поднеле највећу жртву транзиције друштва. Управо у овим породицама је најчешће регистровано и породично насиље.

У току 2019 године регистроване су 93 жртве породичног насиља, од чега су 61 биле жене. Доминантан облик насиља је било психолошко насиље, и то у партнерским односима. Сва малолетна деца која живе у тим породицама су аутоматски третирана као индиректне жртве насиља и била су обухваћена планом услуга и мера ЦСР Бач, а било их је 32. У неким породицама се насиље понавља (у 25% регистрованих).

7. Политике и праксе локалне управе и локалних институција

Општина Бач последње три буџетске године није издвајала посебна средства за унапређивање положаја Рома и Ромкиња, већ су њима на једнакој основи као и другим грађанима била доступна

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

сва права и услуге намењене посебно осетљивим категоријама становништва. У неколико наврата, у току 2014 и 2015 године пројектно финансирана набавка ужине за ученике роске националности у Основним школама.

7.1 образовање

У претходне три школске године Општина Бач је из буџета финансирала уџбенике, школске торбе, превоз за основце и средњошколце, као и стипендије за средњошколце и студенте.

Табела 20: Издвајања финансијских средстава из буџета општине за претходне три школске године (у РСД)

	2017 година		2018 година		2019 година	
	Укупно	За кориснике ромске националности	Укупно	За кориснике ромске националности	Укупно	За кориснике ромске националности
За уџбенике/торбе	0,00	Нису издвојена посебна средства	0,00	Нису издвојена посебна средства	Нису издвојена посебна средства	Нису издвојена посебна средства
За ужину	0,00	Нису издвојена посебна средства	0,00	Нису издвојена посебна средства	Нису издвојена посебна средства	Нису издвојена посебна средства
За превоз за основну школу	2.968.680,98	Нису издвојена посебна средства	4.804.608,00	Нису издвојена посебна средства	6.644.672,00	Нису издвојена посебна средства
За превоз за средњу школу	8.489.966,00	Нису издвојена посебна средства	12.978.741,99	Нису издвојена посебна средства	11.858.072,00	Нису издвојена посебна средства
Стипендије за средњошколце	9.394.000,00	Нису издвојена посебна средства	7.824.000,00	Нису издвојена посебна средства	12.819.093,00	880.000,00
Стипендије за студенте	6.573.060,00	Нису издвојена посебна средства	5.117.000,00	Нису издвојена посебна средства	5.913.000,00	Нису издвојена посебна средства

Извор: „База података за праћење мера за инклузију Рома“, Републички завод за статистику, <http://www.inkluzijaroma.stat.gov.rs>

Буџетска средства која се издвајају за превоз ученика основних и средњих школа обухватају трошкове за све основце и средњошколце, без обзира на националну припадност, те међу њима има и ученика/ца ромске националности. Када је реч о стипендијама, оне су до сада биле доступне свима

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

без обзира на националну припадност, односно свако ко је конкурисао за ђачке и студентске стипендије је исту и добио. Постојала је једино разлика у погледу износа стипендије који је зависио од оствареног успеха у току претходне школске године. Тако је стипендија за средњошколце износила 4.000 рсд за одличан успех, а за све остале је износила 3.000 рсд. Такође, посебно су мотивисани ученици средње пољопривредне школе у Бачу за које је стипендија износила 6.000 рсд (одлични), док је за остале стипендија износила 4.000 рсд. Иста формула је примењивана и за студенте тако да су они са просеком изнад 9 добијали 5000 рсд, а остали 4.000 рсд. Тако, да се може закључити да је међу средњошколцима било и припадника ромске националности, односно овај податак је доступан само за 2019 године и он износи 22 ромска ученика.

Од 2018 године Општина Бач издваја средства за набавку школских торби за ученике првог разреда Основних школа. Школске торбе и школски прибор добијају сви ученици првих разреда у општини Бач, па самим тим и припадници ромске заједнице.

Од школске 2017/2018. године Министарство просвете финансира уџбенике за све ученике ромске националности, па се из општинског буџета финансира само набавка ђачких торби и прибора, јер то министарство не обезбеђује. Међутим, нису обезбеђена средства из локалног буџета за набавку радних листова за децу ромске националности која похађају предшколски припремни програм, нити их она добијају од министарства што отежава инклузију ове деце у ППП.

7.2 Становање

Општина Бач нема успостављен систем за пружање правно-техничке помоћи Ромима и Ромкињама у циљу регулисања имовинско-правног статуса објеката. Међутим, лицима ромске националности, као и свим другим грађанима, доступна је бесплатна правна помоћ коју пружају локални службеници у Општинској управи, те се овај институт може користити и за пружање помоћи у решавању имовинско-правних проблема локалне ромске популације.

Нерешени имовинско-правни односи и недостатак финансијских средстава спречавају Општину Бач да планира и спроводи мере за унапређење постојећих објеката у којима живе Роми. Додатна отежавајућа околност за унапређење стамбених услова у којима живи ромска популација је и та што Општина Бач не располаже становима за социјално становање, те ромска популација нема могућност да их користи. Општина Бач је у току 2020 године расписала конкурс за откуп сеоских кућа (4 куће), кроз који се субвенционисала куповину кућа за младе брачне парове за чега су могли да конкуришу и припадници ромске популације.

Због наведених ограничавајућих околности напори Општинске управе су до сада били сконцентрисани на побољшање путне инфраструктуре у ромским насељима, те израда и усвајање одговарајуће планске документације. У складу са наведеним, урађен је План детаљне регулације подстандардног ромског насеља Урбаријал у Вајској.

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

7.3 Запошљавање

Током последње три године из буџета локалне самоуправе, Националне службе за запошљавање и ГИЗ-а (у 2020 години) издвојено је више од 37.000.000,00 милиона динара за финансирање мера активне политике запошљавања.

Табела 21: Мере активне политике запошљавања финансиране из локалног буџета задње три године

Буџетска година	Издвојена средства (РСД)	Врсте мера активне политике запошљавања
2020	17.678.000,00	Јавни радови, стручна пракса, програми samozapošljavanja и запошљавања код познатих послодаваца
2019	9.830.000,00	Јавни радови, стручна пракса, програм запошљавања код познатих послодаваца
2018	9.700.000,00	Јавни радови, стручна пракса, програм запошљавања код познатих послодаваца

Извор: Локални акциони план за запошљавање 2020, 2019 и 2018.

У оквиру ових мера нису издвојена посебна средства за мере активне политике запошљавања лица ромске националности, али су она имала приоритет у свим јавним позивима који су расписивани. Роми су највише заинтересовани и најчешће користе јавне радове као меру активне политике запошљавања, тако да према процени експозитуре НСЗ у Општини Бач око 30% лица која су на годишњем нивоу ангажована кроз јавне радове (укупно око 15 лица на годишњем нивоу) јесу лица ромске националности. Међутим, велики број њих одустане јер у периоду ангажовања губе право на новчану социјалну помоћ. Роми у Општини Бач чине око 5% корисника мера за samozapošljavanje, а најмање су заинтересовани са стручну праксу због лоше квалификационе структуре, пошто се за програме преквалификација тражи најмање средња стручна спрема. Када је реч о мерама пасивне политике запошљавања, међу корисницима ових мера у општини Бач није било Рома и Ромкиња у последње 3 године.

Општина Бач је кроз пројекат Подршка инклузији Рома кроз запошљавање који финансира ЕУ је запослила 9 припадника ромске националности у ЈКП Тврђава Бач и организовала за 30 Рома и Ромкиња обуке на тему предузетништва и права и обавеза из радног односа.

Такође, ромска популација је била у фокусу пројекта Подстицање запошљавања теже запошљивих категорија у општини Бач кроз запошљавање где су опредељена средства за samozapošljavanje и запошљавање код познатих послодаваца. Пројекат је био у фази реализације у току припреме ЈАП-а и у том моменту су три послодавца добила средства за запошљавање 5 Рома и Ромкиња.

У Општини Бач се реализују формални и неформални програми образовања одраслих. Тако, Школа за основно образовање одраслих Сомбор спроводила је током 2018 и 2019 године у општини Бач програм функционалног основног образовања одраслих. Овај програм је у две године похађало укупно 32 лица ромске националности (17 мушкараца и 15 жена). У оквиру неформалних програма образовања и програма преквалификације у последње 3 године су реализоване обуке страних језика, основна информатичка обука, као и обуке за услужне делатности (за пекаре, вариоце, посластичаре,

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

повртларе, цвећаре итд.) што се реализује у сарадњи са НСЗ и Едукативним центром у Новом Саду. Ове обуку је похађала 3 лица ромске националности. Такође, кроз партнерство Удружења Рома и Румуна "Младост" Вајска и Удружења ромских студената из Новог Сада, 5 Ромкиња је из општине Бач је у току 2018 и 2019 године похађало различите обуке у Едукативном центру у Новом Саду.

7.4 Социјална заштита

Општина Бач је Одлуком о правима на социјалну заштиту у општини Бач утврдио права и услуге социјалне заштите из надлежности локалне самоуправе које стоје на располагању свим осетљивим категоријама становништва, па и лицима ромске националности уколико испуњавају прописане услове. У буџетској 2020. години, Општина Бач је **издвојила више од _____ милиона динара за ову намену**

Табела 21: Издвојена средства из буџета Општине Бач за права и услуге соц.заштите за период 2018 – 2020 година

ПРАВА У ОБЛАСТИ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ			
Врста права	2018 (РСД)	2019 (РСД)	2020 (РСД)
Право на једнократну помоћ			
Право на увећану једнократну помоћ			
Право на туђу негу			
Накнада трошкова сахрањивања			
СОЦИЈАЛНЕ УСЛУГЕ НА ЛОКАЛНОМ НИВОУ			
Лични пратилац	3.990.880,00	4.136.280,00	2.348.000,00
Социјално становање	0,00	0,00	0,00

Извор: Одељење за буџет и финансије ОУ Бач

Корисници права и услуга социјалне заштите ромске националности у протекле три године су највише били заинтересовани за једнократну новчану социјалну помоћ и увећану новчну помоћ, која им се најчешће одобрава за набавку хране и лечење. Ова права у великој мери и оставрују, па је тако 2019. године право на ове две врсте новчане помоћи оставрило укупно 117 корисника ромске националности (око 46,8% од укупног броја корисника ових права).

Од услуга социјалне заштите које се финансирају из општинаког буџета, услуга личног пратиоца је најзаступљенија међу корисницима из ромске популације (5 корисника).

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Табела 22: Број лица ромске националности корисника права и услуга соц.заштите из надлежности Општине

ПРАВА У ОБЛАСТИ СОЦИЈАЛНЕ ПОМОЋИ			
Врста права	Година	Укупан број корисника	Број корисника ромске националности
Право на једнократну помоћ	2018	862	178
	2019	886	198
	2018	256	119
	2019	250	117
	2018	162	27
	2019	160	25
УСЛУГЕ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ			
Врста услуге	Година	Укупан број корисника	Број корисника ромске националности
Помоћ и нега у кући	2018	72	0
	2019	0	0
Лични пратилац	2018	10	4
	2019	10	4

Извор: Центар за социјални рад Бач

7.5 Пројектне иницијативе на локалном нивоу

Општина Бач је до сада реализовао неколико пројекта усмерених на побољшање положаја ромске популације на територији општине Бач, и то:

Пројекат "Подстицање запошљавања теже запошљивих категорија становника у општини Бач" који се спроводи у оквиру немачке развојне сарадње, који спроводи ГИЗ: "Инклузија Рома и других маргинализованих група у Србији - Иницијатива за инклузију – фаза 2". Пројектом "Подстицање запошљавања теже запошљивих категорија у општини Бач" је планирана реализација активности које имају за циљ обезбеђивање одрживих решења за запошљавање 40 теже запошљивих категорија становништва из општине Бач, од чега кроз меру субвенција послодавцима 20 лица која припадају категорији теже запошљивих, а 20 кроз меру субвенционисања samozapošljavanja незапослених лица која припадају категорији теже запошљивих. Циљне групе као и крајњи корисници су корисници социјалне помоћи, Ромска популација, лица без квалификација, лица која су технолошки вишак, жртве породичног насиља, жене изнад 45 година старости, млади, незапослена лица са посебним потребама, јавни општински службеници/доносиоци одлука, запослени у Националној служби за запошљавање, службеници Центра за социјални рад општине Бач, чланови општинског Већа за запошљавање, чланови Савета за младе, мала и средња предузећа и предузетници који послују на територији општине Бач. Укупна

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

вредност одобреног пројекта износи 134,546.00 ЕУР и имплементира се у периоду од 01.10.2019-31.12.2020 године.

Пројекат "Подршка инклузији Рома кроз запошљавање" спроводи Општина Бач у оквиру Програма Подршка ЕУ инклузији Рома - Оснаживање локалних заједница за инклузију, а који спроводи Стална конференција градова и општина – Савез градова и општина. Пројекат ће се реализовати у периоду од 04. септембра 2019. године до 03. новембра 2020. године, а укупна вредност пројекта износи 68.615,39 еура, од чега донација Европске уније износи 58.823,97 еура. Пројекат има за циљ да одговори на велику потребу за запошљавањем Рома на локалном нивоу и на тај начин подржи њихову запошљивост и побољша њихову социјалну укљученост и квалитет живота. Пројекат ће помоћи у смањењу угрожености Рома, њиховој социјалној искључености и сиромаштва. Пројекат ће побољшати капацитете локалне самоуправе и локалног јавног комуналног предузећа за проширење услуга у заједници које ће бити доступне грађанима. У складу с тим, област рада и запошљавања је од посебног значаја за ромску популацију, имајући у виду да ће бити запослени (што ствара доходак) што са једне стране утиче на повећање њихове економске независности, личног и породичног стандарда, а са друге стране, њихово запошљавање, утиче на социјализацију и друштвену партиципацију. Истовремено, учешће ромске популације на тржишту рада, у радном процесу и у радном окружењу промениће ставове те средине потврђујући економску оправданост њиховог укључивања на тржишту рада. Циљна група пројекта су незапослена лица, припадници Ромске заједнице са територије општине Бач (430), са фокусом на категорију лица која припада групи теже запошљивих – неквалификована И ниско квалификована лица (36). Ова циљна група припада најугроженијој и најрањивијој категорији грађана општине која је дугорочно незапослена, која тешко долази до запослења и који су најчешћи корисници различитих врста социјалне помоћи. Предложена циљна група ће имати директну корист од пројекта кроз подршку њиховом укључивању на тржиште рада, запошљавање и јачање личних капацитета у области запошљавања, остваривања права на тржишту рада и код потенцијалног послодавца. Такође, циљна група пројекта су запослени у локалној самоуправи (40), чланови општинског већа (13) и чланови локалног савета за запошљавање (16). Ова циљна група ће имати директну корист од пројекта у виду јачања њихових капацитета (тренинзи и развој новог локалног Акционог плана за унапређење положаја Рома) за креирање и спровођење про-активне локалне политике у области запошљавања Рома.

Пројекат израде Плана детаљне регулације северног дела насеља Вајска (потес урбаријал) који највећим делом обухвата ромско подстандардно насеље у Вајској. Израда наведеног ПДРа је реализована у склопу компоненте 3 Програма ЕУ ИПА II – Подршка легализацији стамбених насеља, развоју урбанистичких планова и изради техничке документације за подстандардна ромска насеља на територији Републике Србије, који су на територији општине Бач заједнички спроводили Стална конференција градова и општина – Савез градова и општина (СКГО) и Општина Бач. План детаљне регулације северног дела

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

насеља Вајска (потес урбаријал) усвојен је на седници Скупштине општине Бач 18. октобра 2019. године, а израђен је од стране ЈП "Завода за урбанизам Војводине" из Новог Сада. План детаљне регулације северног дела насеља Вајска - потес Урбаријал представља основ за израду пројеката парцелације и препарцелације, употребне дозволе у поступку озакоњења објеката играђених без грађевинске дозволе, односно издавање информације о локацији и локацијских услова у законски заснованом поступку доношења документације за потребе нове градње за предметни простор.

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Табела 23: Пројектне иницијативе усмерене ка унапређењу ромске популације које су реализовале ОЦД из општине Бач последње 3 године

Назив пројекта	Носилац	Партнери	Период реализације	Циљ	Укупна вредност	Извори
Јавни радови	Удружење Рома општине Бач	/	2018	Повећање нивоа запошљивости теже запошљивих категорија становништва	400.000,00	НСЗ

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

8. SWOT АНАЛИЗА

8.1 Образовање

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Постојање адекватних школских и предшколских капацитета са стручно оспособљеним кадром, • Обезбеђен бесплатан превоз за децу и ученике и студенте, • Добра сарадња и умреженост надлежних институција на локалном нивоу, • Локалне институције пружају материјалну и другу подршку припадницима ромске популације (Црвени Крст, Центар за социјални рад), • Постојање ромских удружења (Удружење Рома општине Бач, Удружење Рома и Румуна Младост Вајска), • Велики број деце ромске заједнице који желе да се укључе у систем образовања, • Обезбеђен ромски педагошки асистент у ПУ, • Обезбеђен наставник за ромски језик у ОШ у Селенчи, • Учење ромског језика уведено у једну основну школу, • Искуство локалне самоуправе у спровођењу пројеката за унапређење положаја маргинализованих група 	<ul style="list-style-type: none"> • Мали обухват деце ромске националности предшколским васпитањем и образовањем, • Осипање деце ромске националности из образовног система • Слаб материјални положај родитеља ромских ђака • Недовољно изграђена свест родитеља о важности образовања и потребе укључивања у систем • Недостатак кампања у ромској заједници како би се родитељи мотивисали да упишу дете у школу • Недовољна информисаност о процедурама уписа у ПУ и школе, као и обавезама родитеља • Непотпуна евиденција о деци ромске националности и потребама родитеља • Удаљеност постојећих капацитета предшколске установе од ромских насеља (недоступност постојећих капацитета ПУ) • Честе миграције и промена места боравка ромске популације • Недостатак финансијских средстава у буџету Општине за материјалну подршку ромским породицама за школовање деце (књиге, ужина, радни листови, одећа, обућа ...)
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> • Примена Стратегије за социјално укључивање Рома и Ромкиња на локалном нивоу • Системске мере –закони и правилници о додатној подршци ученицима у инклузивном образовању, као и препознавању облика дискриминације у образовању • Афирмативне мере приликом уписа ученика ромске националности у средње школе и на факултете 	<ul style="list-style-type: none"> • Застој и успоравње у процесу евроинтеграција • Погоршавање политичке ситуације на регионалном и европском нивоу • Ситуација у вези са covid19 вирусом, • Недовољно препознавање потреба ромске заједнице од стране друштва у целини • Обустављање донаторских програма намењених инклузији Рома • Високо постављени критеријуми за укључивање Рома на програме за

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

<ul style="list-style-type: none"> • Могућност ангажовања нових педагошких асистената и ментора за Роме • Програми доквалификације и преквалификације Рома који су рано напустили школу • Програми стипендирања и додатне помоћи ученицима ромске националности у образовању • Могућност увођења нових образовних профила у средњу школу и дуалног образовања • Донаторски пројекти и програми намењени унапређењу положаја ромске популације	<p>дошколовавање и преквалификацију који се спроводе преко НСЗ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ниска свест родитеља деце ромске националности о значају образовања • Недовољан број пројеката и програма на државном нивоу усмерених на унапређење положаја Рома • Неусклађеност образовних профила са потребама тржишта рада
--	---

Главне снаге у области образовања Рома у општини Бач представљају адекватни предшколски и школски капацитети, укључујући стручно оспособњени кадар и постојање педагошког асистента у ПУ, наставника за ромски језик у ОШ у Селенчи, као и добра сарадња образовних установа са другим локалним институцијама које пружају материјалну и другу подршку ученицима ромске националности. Међутим, слабости и недостатака је далеко више и они се, пре свега, огледају у малом обухвату деце ромске националности предшколским програмом и осипању ученика из образовног система, чему највише доприносе три фактора: слаб материјални положај родитеља ромских ђака, недовољно изграђена свест родитеља о важности образовања и укључивања у образовни систем, као и недостатак финансијских средстава у буџету Општине за материјалну подршку ромским породицама за школовање деце (књиге, ужина, радни листови, одећа, обућа ...). Локална самоуправа као главне шансе за унапређење тренутне ситуације може да искористи системске мере о додатној подршци ученицима у инклузивном образовању, могућност ангажовања нових педагошких асистената у оним основним школама које похађа велики број ученика из ромске популације, као и доступне донаторске програме стипендирања и подршке ученицима ромске националности у образовном процесу.

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

8.2 Запошљавање

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> Добре стручне компетенције запослених у НСЗ општине Бач за рад са незапосленима (мотивационе, активационе, за активно тражење посла) Стабилан извор финансирања - из републичког и општинског буџета Проактиван приступ у свим сегментима запошљавања Постојање конкретних подстицајних средстава за запошљавање Рома- мере активне политике запошљавања 	<ul style="list-style-type: none"> Недостатак потпуних и ажурираних података о незапослености Рома Слаба заинтересованост Рома за постојеће програме запошљавања Недовољна информисаност Рома о постојећим мерама активне политике запошљавања Лоша организованост јавног превоза на територији општине за одлазак/долазак са посла Непознавање и неинформисаност Рома о правима и обавезама из радног односа Велики број Рома запослен у "сивој зони"
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> Пројектне иницијативе на у општини Бач и програми ЕУ и других донатора, Сајмови запошљавања у ромским насељима П Програм социјалног предузетништва Програми женског предузетништва Долазак инвеститора и отварање нових радних места у општини Донаторски пројекти и програми намењени запошљавању Рома и Ромкиња Пример добре праксе локалних удружења која користе различите могућности за финансирање својих активности као подстицај за ромска удружења 	<ul style="list-style-type: none"> Рад на црно лица ромске националности Продубљивање економске кризе и сиромаштва у држави и региону Недовољна мотивисаност лица ромске националности за активно тражење посла Слаба синхронизација са свим актерима на вишим нивоима власти који учествују у процесу запошљавања посебно осетљивих категорија становништва, Криза проузрокована вирусом ковид19

У области запошљавања постоји низ снага/предности на којима је надаље могуће засновати решавање проблема незапослености Рома и Ромкиња у општини Бач. Најпре, запослени у НСЗ имају адекватне стручне компетенције, као и стабилан извор финансирања за реализацију мера активне политике запошљавање међу којима се налазе и подстицајна средства за запошљавање лица ромске националности. С друге стране, низ је слабости које негативно утичу на укључивање Рома и Ромкиња на локално тржиште рада, као што су: неизјашњавање Рома по националној припадности које повлачи немогућност коришћења мера намењених лицима из осетљивих категорија, исто као и недовољна информисаност и слаба заинтересованост Рома за постојеће програме запошљавања. Локална самоуправа као главне шансе за унапређење тренутне ситуације може користити програме који доприносе бољој информисаности о постојећим мерама активне политике запошљавања,

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

отварање нових радних места са доласком нових инвеститора, као и могућности које пружају социјално предузетништво и боља синхронизација активности свих актера који учествују у процесу запошљавања.

8.3 Становање

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> Усвојен просторни план општине Бач и планови детаљне регулације за ромско насеље у Вајској Из донаторских средстава реализовани програми запошљавања и самозапошљавања Рома Постојање програма и мера за откуп сеоских кућа у којима могу да учествују и припадници ромске заједнице 	<ul style="list-style-type: none"> Лоше стање постојећих и неуређеност комуналне инфраструктуре у насељима у којима живе Роми Нерешени имовински односи као предуслов за легализацију објеката Стамбени објекти у лошем стању (недостатак купатила, лоша кровна конструкција, подови, лоша столарија) што повећава цену адаптације и санације објеката Канализациона мрежа не постоји у већини подстандардних ромских насељу Водоводна мрежа делимично приступачна Многочлана ромска домаћинства (3-4 породице живе у истом простору) Постојање дивљих депонија на периферији ромских насеља Непостојање социјалних станова у општини Бач
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> Усвојена Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у РС (2016-2025) са НАП-ом Подршка надлежних министарстава у решавању проблема лоших услова становања Рома Донаторска средства намењена унапређењу услова становања ромске популације Примена Закона о социјалном становању на локалу Ослобађање од плаћања таксе за легализацију објеката доступно свим припадницима маргинализованих група (корисници НСП, особе са сметњама у развоју, самохрани родитељи) 	<ul style="list-style-type: none"> Честе промене закона из области становања који предвиђају све компликованију процедуру за легализацију објеката Непостојање донаторских средстава за инфраструктурне пројекте у ромским насељима Нестабилна политичка ситуација Необавештеност припадника ромске заједнице о процедури, као и о предностима и олакшицама за легализацију објеката Високо постављени критеријуми за легализацију објеката (решени имовинско правни односи, квалитет изградње објеката итд.)

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

• Поједностављена процедура за легализацију објеката који су старији од 1961. године	

Најзначајније идентификоване снаге Општине Бач у области становања су покривеност планским документима једно од четири ромска насеља, као и постојање бесплатне правне помоћи на коју, између осталог, имају право и лица ромске националности у циљу приоритетног решавања комуналне инфраструктуре у ромским насељима и озакоњења бесправно саграђених стамбених објеката. С друге стране, област становања је оптерећена многобројним слабостима и недостацима који се, пре свега, односе на нерешене имовинско-правне односе на парцелама/објектима у којима живи ромска популација што отежава процес легализације, затим лошу комуналну инфраструктуру у ромским насељима и непостојање станова у јавној својини Општине за стамбено збрињавање социјално угрожених категорија становништва. Локална самоуправа као могуће шансе за решавање проблема становања Рома у средњорочном периоду, може искористити могућност пројектног финансирања израде недостајуће планске и геодетско-техничке документације за озакоњење нелегалних објеката, као и ослобађање од плаћања таксе за легализацију објеката за припаднике маргинализованих група, али и покренути иницијативу за изградњу социјалних станова.

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

8.4 Здравствена заштита

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Релативно добро развијена мрежа здравствених установа/амбуланти • Доступност здравственог система ромској популацији у њиховим насељима • Добра сарадња институција на локалу у области здравствене заштите • Покривеност ромских насеља свим услугама Дома здравља • Акције превентивних прегледа на терену • Постојање ОЦД које се баве унапређењем здравља Рома • • Висок проценат Рома који поседују здравствену књижицу и лична документа • • Постојање Савета за здравље и Савета за заштиту животне средине • Постојање институције заштитника права пацијената, • Постојање средстава из буџета општине која су намењена за унапређење здравља и социјалног статуса осетљивих категорија становника • Спровођење медијских кампања промоције здравља и здравих стилова живота које спроводи Дом здравља • Висок наталитет и млада ромска популација 	<ul style="list-style-type: none"> • Не постојање планских истраживања и систематизованих података о здрављу Рома и Ромкиња • Непостојање здравствених медијаторки • Слаб одзив ромске популације на превентивне прегледе и скрининг програме • Ниска свест о значају превентивних прегледа и лечењу незаразних хроничних болести • Угрожено репродуктивно здравље Ромкиња (малолетничке трудноће, абортуси, контракције) • Висок проценат зависника од дувана и алкохола • Висок проценат оболелих од ХОБП, астме, депресије • Лоши санитарно хигијенски услови живота (вода, струја, канализација) у ромским насељима • Слаба образовна структура ромске популације • Низак животни стандард • Непостојање саветника за ментално здравље • Непостојање развојног саветовалишта • Део ромске популације нема здравствено осигурање и приступ здравственом систему
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> • Донаторски програми намењени унапређењу положаја ромске популације • Сарадња са Министарством здравља • Сарадња са Националним саветом Рома • Активности и пројекти Канцеларије за људска и мањинска права • Националне асоцијације које подржавају локалне иницијативе за подизање квалитета живота Рома • Сарадња са Заштитником грађана и Повереницом за родну равноправност 	<ul style="list-style-type: none"> • Непримењиве законске регулативе • Неодобравање пројеката и локалних иницијатива за унапређење социјалне инклузије Рома • Политичка нестабилност у земљи • Незаинтересованост ресорних министарстава за решавање проблема на локалу • Недостатак финансисјких средстава из републичког буџета за унапређење положаја Рома • Чести превремени избори

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

<ul style="list-style-type: none"> • Национални програми за превенцију заразних и незаразних болести • Програми јавног здравља • Протоколи за сузбијање и превенцију насиља и злостављање жена и деце	<ul style="list-style-type: none"> • Забрана запошљавања у јавним институцијама и органима • Демографска структура становништва на нивоу државе у опадању • Низак животни стандард • Недостатак еколошке културе
--	---

У области здравствене заштите Рома и Ромкиња у општини Бач значајну снагу представља разграната мрежа установа примарне здравствене заштите у којима су услуге здравствене заштите доступне ромској популацији, као и висок проценат лица ромске националности који поседују здравствену књижицу. Такође, у општини Бач постоје планови превентивних и скрининг програма, на основу којих се периодично организију теренски превентивни прегледи, а из општинског буџета се издвајају средстава која су намењена унапређењу здравља и социјалног статуса осетљивих категорија становника. Постоје и институционални механизми попут Савета за здравље и заштитника права пацијената, а значајна је и подршка актера из цивилног сектора који спроводе активности у области унапређење здравља Рома. Међутим, постоји и низ слабости које отежавају инклузију Рома у области здравствене заштите, као што су: непостојање здравствене медијаторке, непостојање систематизованих података о здрављу локалне ромске популације, низак животни стандард и лоши хигијенско-санитарни услови живота у комбинацији са ниском свешћу о значају превентивних прегледа и потреби лечења хроничних незаразних болести. Као главне шансе за унапређење здравља Рома идентификовани су национални програми и кампање усмерене на превенцију заразних и незаразних болести уз оставраивање блиске сарадње са великим бројем институција и државних органа (Национални савет ромске националне мањине, Заштитник грађана, Канцеларија за људска и мањинска права, итд.) који спроводе надлежности и овлашћења у области унапређења положаја ромске националне мањине.

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

8.5 Социјална заштита

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Доносиоци одлука и руководство општине је отворено за решавање проблема Рома • Препознате потребе ромске популације у области социјалне заштите • Развијена мрежа институција у области социјалне заштите (Центар за социјални рад, Црвени крст, Дневни боравак за децу са сметњама у развоју НВО "Искон") • Добра међусекторска сарадња у области социјалне заштите • Стручан кадар (мотивација, обученост, спремност на промене) • Буџет општине Бач у области социјалне заштите • Обезбеђено финансирање права и услуга социјалне заштите у складу са постојећом Одлуком • Постојање два ромска удружења-Удружење Рома општине Бач и Удружење Рома и Румуна Младост Вајска • Транспарентност у суфинансирању програма и пројеката локалних организација цивилног друштва у области социјалне заштите • Спремност запослених у општинској управи и цивилног сектора да активно учествују у програмима и пројектима намењеним унапређењу положаја ромске популације 	<ul style="list-style-type: none"> • Лоша организација локалних институција на плану информисања Рома о правима у областима социјалне заштите • Недовољни људски ресурси • Недовољна финансијска средства • Непостојање попуњеног/систематизованог радног места – Координатора за Роме • Ромска удружења немају капацитете за реализацију пројеката, као ни сопствени простор за рад удружења • Део стручног кадра је немотивисан, „уморан“ и неспреман на промене у раду са корисницима • Незаинтересованост стручног кадра за додатне едукације • Постојање предрасуда о осетљивим групама • Незадовољство једног броја корисника социјалне заштите комуникацијом са пружаоцима услуга социјалне заштите • Недовољна информисаност јавности о положају ромске популације • Недовољна заступљеност Рома у локалним институцијама • Недовољно укључивање Рома у процесу доношења одлука • Непостојање социјалне карте ромских домаћинстава • Неодрживост реализованих пројеката.
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> • Програм "Декада инклузије Рома у Србији" • Међународна и национална стратешка документа у области социјалне заштите и инклузије Рома • Финансијска и техничка подршка домаћих и страних донатора у области социјалног укључивања Рома (ресорна министарства, међународне организације, ИПА фондови) 	<ul style="list-style-type: none"> • Скромна трансферна средства са националног на локални ниво власти • Осцилације у приливу средстава у буџет локалне самоуправе • Неспровођење усвојених закона • Неспровођење усвојених националних стратешких докумената • Потенцијално смањење наменских трансфера локалном буџету за социјалну заштиту

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

<ul style="list-style-type: none"> • Размена искуства и примери добре праксе у области социјалног укључивања Рома • Добар законски оквир (Закон о социјалној заштити, Закон о финансијској подршци породици са децом, Породични закон) • Развијање међуопштинских – међуградских услуга социјалне заштите	<ul style="list-style-type: none"> • Недовољан/спор прилив средстава из доступних фондова за инклузију Рома • Продужена забрана запошљавања у јавном сектору
--	---

Као кључне снаге у области социјалне заштите ромске популације идентификовано је следеће: развијена мрежа институција и добра међусекторска сарадња у области социјалне заштите, укључујући и редовно финансирање права и услуга из социјалне заштите у складу са релевантном Одлуком Општине Бач. С друге стране, бројни су интерни недостаци који стоје на путу потпуније и ефективније инклузије ромске популације у области социјалне заштите, као што су: недовољни људски ресурси и финансијска средства, неадекватан начин информисања ромске популације о правима и услугама из социјалне заштите, непостојање социјалних карата ромских домаћинстава ради лакшег планирања мера и услуга у области социјалне заштите итд. Локална самоуправа као шансе за унапређење постојећег стања може размотрити укључивање у донаторске програме и пројекте усмерене ка већем социјалном укључивању ромске популације, размену примера добре праксе са другим локалним самоуправама, као и развијање и покретање међуопштинских услуга социјалне заштите.

9. ЦИЉЕВИ И МЕРЕ

Општи циљ Локалног акционог плана за инклузију Рома за период 2021 - 2023. године је унапређење квалитета живота Рома и Ромкиња који живе на територији општине Бач.

ЛАП има пет посебних циљева који доприносе остварењу општег циља, и то по један посебан циљ у свакој од пет кључних области релевантних за инклузију ромске националне заједнице-образовање, становање, запошљавање, здравствена и социјална заштита:

Посебан циљ 1: Повећање обухвата деце и младих ромске националности системом васпитања и образовања

Посебан циљ 2: Унапређење локалне инфраструктуре у ромским насељима и пружање подршке у решавању имовинско-правних односа и озакоњењу бесправно саграђених објеката

Посебан циљ 3: Унапређење запошљивости, запошљавања и економско оснаживање Рома и Ромкиња

Посебан циљ 4: Унапређење здравља Рома и Ромкиња повећањем њиховог обухвата примарном здравственом заштитом и бољом доступношћу и бољим квалитетом услуга здравствене заштите

Посебан циљ 5: Унапређење приступа правима и услугама из домена социјалне заштите у обезбеђивање квалитетнијих социјалних услуга на локалном нивоу,

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Посебни циљеви се остварују реализацијом већег броја мера у свакој посебној области, а њихова остварљивост се прати и мери на основу индикатора исхода, за које су утврђене базне и циљане вредности.

ОБРАЗОВАЊЕ. Посебан циљ 1: Повећање обухвата деце и младих ромске националности системом васпитања и образовања

Мере:

M1.1 Обезбедити стручну и материјалну подршку деци и ученицима ромске националности за редовно похађање образовања, као и за напредовање и постизање бољих резултата у образовном процесу

M1.2 Оснажити стручне капацитете образовних установа и васпитно образовног кадра да одговоре на образовне, развојне и културолошке потребе деце и младих ромске националности у процесу образовања и васпитања

M1.3 Унапредити информисаност родитеља деце и ученика ромске националности о значају раног развоја и образовања, и пружити подршку у остваривању њихових права и укључивању у савете родитеља

M1.4 Обезбедити професионално информисање, саветовање и подршку ученицима ромске националности приликом уписа на високошколске установе уз примену афирмативних мера

M1.5 Обезбедити различите моделе подршке за стицање квалификација лицима ромске националности који су рано напустили школовање

СТАНОВАЊЕ. Посебан циљ 2: Унапређење локалне инфраструктуре у ромским насељима и пружање подршке у решавању имовинско-правних односа и озакоњењу неправно саграђених објеката.

Мере:

M2.1 Идентификовати потребе за унапређење инфраструктуре у ромским насељима

M2.2 Обезбедити правну и техничку помоћ лицима ромске националности при решавању имовинско-правних односа у поступку озакоњења стамбених објекта

M2.3 Унапредити услове становања ромских породица кроз материјалну подршку за изградњу, адаптацију и санацију стамбених објеката

ЗАПОШЉАЊЕ. Посебан циљ 3: Унапређење запошљивости, запошљавања и економско оснаживање Рома и Ромкиња

Мере:

M3.1 Развити програме информисања и едукације припадника ромске популације о мерама активне политике запошљавања

M3.2 Повећати обухват незапослених Рома и Ромкиња обукама из система активног тражења посла

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

М3.3 Унапредити укљученост незапослених лица ромске националности у програме функционалног и додатног образовања ради стицања додатних знања, вештина и компетенција

М3.4 Развити и спроводити одрживе програме финансијске подршке послодавцима у приватном сектору за запошљавање лица ромске националности

М3.5 Подстицати развој ромског предузетништва и реализација посебних јавних позива за доделу средстава за самозапошљавање Рома и Ромкиња

ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА: Посебан циљ 4: Унапређење здравља Рома и Ромкиња повећањем њиховог обухвата примарном здравственом заштитом и бољом доступношћу и бољим квалитетом услуга здравствене заштите.

Мере:

М4.1 Обезбедити већу доступност здравствене заштите кроз ангажовање здравствене медијаторке и утврђивање потреба ромске популације за здравственом заштитом

М4.2 Унапредити коришћење превентивних програма здравствене заштите и услуга саветовалишта од стране ромске популације

М4.3 Обезбедити већу доступност здравствених услуга посебно осетљивим категоријама из ромске заједнице- жене, деца и млади

СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА: Посебан циљ 5: Унапређење приступа правима и услугама из домена социјалне заштите у обезбеђивање квалитетнијих социјалних услуга на локалном нивоу.

Мере:

М5.1 Идентификовати потребе ромске популације у области социјалне заштите

М5.2 Унапредити информисаност припадника ромске популације о остављању права и услуга из области социјалне заштите

М5.3 Осигурати спровођење и приступ постојећим услугама социјалне заштите уз проширење постојећих услуга на кориснике из ромске заједнице

5.4 Унапредити доступност материјалних давања за ученике и породице ромске националности које на њих имају право

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

10. АКЦИОНИ ПЛАН

Овим Акционим планом детаљно се разрађују дефинисани општи и посебни циљеви. У њему су прецизиране активности/пројекти, носиоци активности, партнери, потребна финансијска средства и извори, као и показатељи (индикатори) за мерење успешности реализације планираних активности/пројеката. Укупна вредност овог Акционог плана за период од 2021.-2023. године износи 19.280.000,00 динара, од чега се из буџета Општине Бач издваја 6.060.000,00 динара, а из осталих извора 13.220.000,00 динара.

Бр.	Активност	Носилац	Партнери	Период реализације	Укупна и вредност по годинама	Буџет Општине Бач	Остали извори	Индикатори
Општи циљ: унапређење квалитета живота Рома и Ромкиња који живе на територији општине Бач								
Посебан циљ 1		Повећање обухвата деце и младих ромске националности системом васпитања и образовања		Укупно за посебан циљ 1 у РСД:		3.885.000,00		Буџет Општине 1.470.000,00
M 1.1		Обезбедити стручну и материјалну подршку деци и ученицима ромске националности за редовно похађање образовања, као и за напредовање и постизање бољих резултата у образовном процесу		Потребне измене прописа/аката којима се ова уводи/спроводи мера		Измењена локална одлука о стипендирању и награђивању ученика са територије општине Бач		
A1.1.1	Ангажовање нових педагошких асистената	ОУ Бач – одељење за друштвене делатности	ПУ, Основне и средња школа	Први квартал 2021 континуирано	Укупно: 1.740.000,00 580.000,00 по години	0,00	Укупно: 1.740.000,00 580.000,00 по години	Број ангажованих педагошких асистената

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

AI.1.2	Организовати додатну помоћ у учењу-допунску наставу за ученике ромске националности	ОДД општине	ОШ, СШ	У континуитету од 2021	0,00	0,00	У оквиру редовних активности	Број реализованих часова допунске наставе, Број ученика ромске националности који похађа допунску наставу
AI.1.3	Припрема и спровођење ваннаставних активности у ОШ и СШ које доприносе развојним и културолошким потребама ученика ромске националности	ОДД општине	ОШ, СШ	У континуитету од 2021	0,00	0,00	У оквиру редовних активности	Број реализованих ваннаставних активности, Број ученика ромске националности који је укључен у ваннаставне активности
AI.1.4	Подношење иницијативе за измену Одлуке о стипендирању средњошколаца увођењем афирмативних критеријума за ученике ромске националности	ОДД општине, Комисија за стипендије	Удружења Рома у општини	3 квартал 2020				Припремљена и прослеђена иницијатива ОУ Бач за измену постојеће Одлуке
AI.1.5	Стипендије за средњошколце ромске националности	ОДД општине, Комисија за стипендије	/	Први квартал 2021 (континуирано)	Укупно: 300.000,00 (100.000,00 по години)	Укупно: 300.000,00 (100.000,00 по години)	0,00	Број средњошколаца ромске националности који примају стипендију
AI.1.6	Стипендије за студенте ромске националности	ОДД општине, Комисија за стипендије	/	Први квартал 2021 (континуирано)	Укупно: 420.000,00 (140.000,00 по години)	Укупно: 420.000,00 (140.000,00 по години)	0,00	Број студената ромске националности који примају стипендију

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Бр.	Активност	Носилац	Партнери	Период реализације	Укупна и вредност по годинама	Буџет Општине Бач	Остали извори	Индикатори
	<i>M 1.2</i>	Оснажити стручне капацитете образовних установа и васпитно образовног кадра да одговоре на образовне, развојне и културолошке потребе деце и младих ромске националности у процесу образовања и васпитања		Потребне измене прописа/аката којима се ова уводи/спроводи мера				/
<i>A1.2.1</i>	Похађање акредитоване обуке намењене просветним радницима за рад са децом из маргинализованих група	ОДД општине	ПУ,ОШ, СШ	3 квартал 2021 континуирано	Укупно 380.000,00 2020 – 50.000,00 110.000 (остале године)	Укупно 380.000,00 2020 – 50.000,00 110.000 (остале године)	0,00	Број реализованих обука Број наставника и васпитача са релевантним сертификатима
<i>A1.2.2</i>	Набавка наставних средстава и стручне литературе за ПУ и школе које похађају ученици ромске националности	ОДД општине	ПУ,ОШ, СШ	2 квартал 2021	Укупно: 50.000,00	Укупно: 25.000,00	25.000,00	Број набављених наслова стручне литературе

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Бр.	Активност	Носилац	Партнери	Период реализације	Укупна и вредност по годинама	Буџет Општине Бач	Остали извори	Индикатори
	M 1.3	Унапредити информисаност родитеља деце и ученика ромске националности о значају раног развоја и образовања, и пружити подршку у остваривању њихових права и укључивању у савете родитеља		Потребне измене прописа/аката којима се ова уводи/спроводи мера				/
A1.3.1	Едукативне радионице са родитељима деце ромске националности о важности образовања	ОДД општине	ПУ, ОШ, СШ, Педагошки асистент	3 квартал 2021	0,00	0,00	У оквиру редовних активности	Број одржаних радионица
A1.3.2	Организовање трибина и инфо састанака	ОДД општине	ПУ, ОШ, СШ, Педагошки асистент	2 квартал 2022 континуирано	Укупно: 15.000,00 (5.000 по години)	Укупно: 15.000,00 (5.000 по години)	0,00	Број одржаних трибина и инфо састанака
A1.3.3	Организовање медијске кампање за упис деце у ППП и основну школу (штампање флајера, позиви, посете)	ОДД општине	ПУ, ОШ, СШ, Педагошки асистент, локална удружења	2 квартал 2022 и 2 квартал 2022	Укупно: 30.000,00 (15.000,00 по години)	Укупно: 30.000,00 (15.000,00 по години)	0,00	Број организованих медијских кампања Број дизајнираних и дистрибуираних лифлета
A1.3.4	Анкетирање родитеља о потребама како би им се пружила адекватна подршка у процесу образовања њихове деце	ОДД општине	ПУ, ОШ, СШ, Педагошки асистент, локална удружења	3 квартал 2022	0,00	0,00	У оквиру редовних активности	Број анкетираних родитеља
A1.3.5	Идентификација деце ромске националности стасале за похађање	ОДД општине	ПУ, ОШ, СШ, Педагошки асистент, Матичар	2 квартал 2022 и 2 квартал 2022	0,00	0,00	У оквиру редовних активности	Обухват деце ромске националности која се налазе у евиденцији деце стасале за

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

	обавезног предшколског програма							похађање предшколског програма
A1.3.6	Обезбедити већу партиципацију родитеља ученика ромске националности у школским органима	ОДД општине	ОШ, СШ, ПУ	3 квартал 2021	0,00	0,00	У оквиру редовних активности	Број родитеља у органима образовних установа

M 1.4		Обезбедити професионално информисање, саветовање и подршку ученицима ромске националности приликом уписа на високошколске установе уз примену афирмативних мера		Потребне измене прописа/аката којима се ова уводи/спроводи мера			/	
A1.4.1	Организовати професионалну оријентацију и информисање о мерама афирмативне акције за средњошколце	ОДД општине Бач	Пољопривредна школа Бач	2 квартал 2021	0,00	0,00	У оквиру редовних активности	Број ромских средњошколаца укључених у професионалну оријентацију Број реализованих радионица
A1.3.2	Спровођење редовних и додатних припремних програма за полагање пријемних испита за високообразовне институције	ОДД општине Бач	Пољопривредна школа Бач, Омладинске НВО	2 квартал 2023	Укупно: 350.000,00 20200- 350.000,00	0,00	Укупно: 350.000,00 20200- 350.000,00 (средства од других ниова власти и пројеката)	Број реализованих припремних програма за полагање пријемних испита за упис на факултете
M 1.5		Обезбедити различите моделе подршке за стицање					/	

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

		квалификација лицима ромске националности који су рано напустили школовање		Потребне измене прописа/аката којима се ова уводи/спроводи мера				
AI.5.1	Курсеви за преквалификацију и доквалификацију, као и програм функционалног основног образовања одраслих	ОДД општине Бач	ОШ, СШ, НВО, НСЗ, Школа за образовање одраслих Сомбор	III квартал 2021. III квартал 2022.	Укупно 300.000,00; 2021.150.000,00 2022.150.000,00	150.000,00	Укупно 150.000,00; 2021.75.000,00 2022.75.000,00 Средства се обезбеђују из средстава других нивоа власти – НСЗ	Број реализованих курсева Број лица ромске националности која су стекла квалификацију
AI.5.2	Програми неформалног образовања за децу и младе из ромске популације (курсеви језика, информатичке писмености, радионице итд.)	ОДД општине Бач	ОШ, СШ, НВО, НСЗ, Школа за образовање одраслих Сомбор	III квартал 2021. III квартал 2022.	Укупно 300.000,00; 2021.150.000,00 2022.150.000,00	150.000,00	Укупно 150.000,00; 2021.75.000,00 2022.75.000,00 Средства се обезбеђују из средстава других нивоа власти – НСЗ	Број реализованих програма неформалног образовања Број учесника програма неформалног образовања

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Бр.	Активност	Носилац	Партнери	Период реализације	Укупна и вредност по годинама	Буџет Општине Бач	Остали извори	Индикатори
Посебан циљ 2		Унапређење локалне инфраструктуре у ромским насељима и пружање подршке у решавању имовинско-правних односа и озакоњењу бесправно саграђених објеката		Укупно за посебан циљ 2 у РСД:		500.000,00	Буџет Општине	500.000,00
							Остали извори	0,00
M 2.1		Идентификовати потребе за унапређење инфраструктуре у ромским насељима		Потребне измене прописа/аката којима се ова уводи/спроводи мера		Решење/одлука о формирању Комисије за идентификацију приоритетних инфраструктурних пројеката у ромским насељима		
A2.1.1	Формирање Комисије за идентификацију потреба за унапређење инфраструктуре у ромским насељима	Одељење за урбанизам ОУ Бач, Начелник ОУ	/	4 квартал 2021	0,00	0,00	У оквиру редовних активности	Донето решење/одлука о формирању Комисије
A2.1.2	Одржавање састанака са локалним актерима ради утврђивања листе приоритета за унапређење инфраструктуре у ромским насељима	Одељење за урбанизам ОУ	Ромска удружења, МЗ, ЦСР, ЈП	4 квартал 2021	0,00	0,00	У оквиру редовних активности	Број одржаних састанака Записници, извештаји, упитници Комисије
A2.1.3	Утврђивање листе приоритетних инфраструктурних пројеката у ромским насељима	Одељење за урбанизам ОУ	/	4 квартал 2021	0,00	0,00	У оквиру редовних активности	Број инфраструктурних пројеката приоритетних за

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

								реализацију ромским насељима
M 2.2		Обезбедити правну и техничку помоћ лицима ромске националности при решавању имовинско-правних односа у поступку озакоњења стамбених објекта		Потребне измене прописа/аката којима се ова уводи/спроводи мера			Одлука о пружању бесплатне правне помоћи лицима ромске националности при решавању имовинско-правних проблема у поступку озакоњења стамбених објекта	
A2.2.1	Доношење одлуке о пружању бесплатне правне помоћи лицима ромске националности при решавању имовинско-правних односа у поступку озакоњења стамбених објекта	Одељење за урбанизам ОУ Бач, Начелник ОУ	/	4 квартал 2021	0,00	0,00	У оквиру редовних активности	Донета Одлука о пружању бесплатне правне помоћи лицима ромске националности у поступку озакоњења стамбених објекта
A2.2.2	Информисање лица ромске националности о доступној бесплатној правној помоћи (БПП) у поступку озакоњења стамбених објекта	ОУ Бач	МЗ, Ромска удружења, ЦСР	1 квартал 2022.	0,00	0,00	У оквиру редовних активности	Број информисаних лица ромске националности о БПП у поступку озакоњења стамбених објекта
A2.2.3	Пружање БПП лицима ромске националности	ОУ Бач	/	1 квартал 2022.	0,00	0,00	У оквиру редовних активности	Број лица ромске националности којима је пружена БПП у поступку озакоњења стамбених објекта
A2.2.4	Пружање техничке помоћи лицима ромске националности у	Одељење за урбанизам ОУ Бач,	/	2 квартал 2022	0,00	0,00	Из донаторских средстава,	Број лица ромске националности која су добила техничку

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

	поступку озакоњења стамбених објекта	Начелник ОУ					програм „Подршке ЕУ инклузији Рома“ и др	помоћ при решавању имовинско-правних проблема у поступку озакоњења
M 2.3		Унапредити услове становања ромских породица кроз материјалну подршку за изградњу, адаптацију и санацију стамбених објеката		Потребне измене прописа/аката којима се ова уводи/спроводи мера			Правилник о критеријума за доделу материјалних средстава ромским породицама за изградњу, адаптацију и санацију стамбених објеката	
A2.3.1	Израда стамбене листе ради материјалне подршке ромским породицама за изградњу, адаптацију и санацију стамбених објеката	Одељење за урбанизам ОУ Бач	Ромска удружења, МЗ, ЦСР	1 квартал 2022	0,00	0,00	У оквиру редовних активности	Број идентификованих стамбених објеката којима је неопходна адаптација или санација
A2.3.2	Дефинисање критеријума за доделу материјалних средстава ромским породицама за изградњу, адаптацију и санацију стамбених објекат	Одељење за урбанизам ОУ Бач	/	2 квартал 2022	0,00	0,00	У оквиру редовних активности	Усвојен Правилник о критеријума за доделу материјалних средстава ромским породицама за изградњу, адаптацију и санацију стамбених објеката
A2.3.3	Уведена једнократна новчана помоћ ромским породицама за изградњу, адаптацију и	Општинско веће	ЦСР	2 квартал 2022	Укупно 500.000,00; 2020.- 100.000,00 2021	2020.- 100.000,00 2021 200.000,00 2022.200.000,00	Додатна средства се могу обезбедити и из	Број ромским породицама који су остварили једнократну новчану помоћ за

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

санацију стамбених објеката					200.000,00 2022.200.000,00		донаторских средстава/ извора.	изградњу, адаптацију и санацију стамбених објекат
-----------------------------	--	--	--	--	-------------------------------	--	-----------------------------------	---

Бр.	Активност	Носилац	Партнери	Период реализације	Укупна и вредност по годинама	Буџет Општине Бач	Остали извори	Индикатори
Посебан циљ 3		Унапређење запошљивости, запошљавања и економско оснаживање Рома и Ромкиња		Укупно за посебан циљ 3 у РСД:		3.190.000,00	Буџет Општине	1.500.000,00
							Остали извори	1.690.000,00
М 3.1		Развити програме информисања и едукације припадника ромске популације о мерама активне политике запошљавања		Потребне измене прописа/аката којима се спроводи мера			/	
А3.1.1	Организација трибина и теренско информисање ромске популације о доступним програмима и мерама НСЗ	Одељење за привреду ОУ	НСЗ, МЗ	1 квартал 2022	0,00	0,00	У оквиру редовних активности	Број припадника ромске популације информисаних на трибинама
А3.1.2	Директан рад саветника за запошљавање у филијали са лица ромске националности	Одељење за привреду ОУ	НСЗ	2 квартал 2022	0,00	0,00	У оквиру редовних активности	Број припадника ромске популације са којима је обављени индивидуални разговор
А3.1.3	Обука за чланове ромских удружења о мерама активне политике запошљавања	Одељење за привреду ОУ	НСЗ, РРА Бачка	2 квартал 2022	0,00	0,00	У оквиру редовних активности	Број обучених ромских едукатора о мерама ЈАПЗ

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

								Број лица ромске националности које су информисали ромски едукатори
--	--	--	--	--	--	--	--	---

<i>M 3.2</i>		Повећати обухват незапослених Рома и Ромкиња обукама из система активног тражења посла		<i>Потребне измене прописа/аката којима се спроводи мера</i>			/	
<i>A3.2.1</i>	Мотивационо активационе обуке за незапослене	Одељење за привреду	РРА Бачка, НСЗ	3 квартал 2022	0,00	0,00	У оквиру редовних активности	Број полазника обуке из ромске популације
<i>A3.2.2</i>	Обуке за активно тражење посла	Одељење за привреду	РРА Бачка, НСЗ	3 квартал 2022	0,00	0,00	У оквиру редовних активности	Број полазника обуке из ромске популације
<i>A3.2.3</i>	Обука за самозапошљавање и менторинг	Одељење за привреду	РРА Бачка, НСЗ	3 квартал 2022	0,00	0,00	У оквиру редовних активности	Број полазника обуке из ромске популације Број корисника услуге менторинга из ромске популације

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

M 3.3		Унапредити укљученост незапослених лица ромске националности у програме функционалног и додатног образовања ради стицања додатних знања, вештина и компетенција		<i>Потребне измене прописа/аката којима се спроводи мера</i>			/	
A3.2.1	Реализација програма стручне праксе	Одељење за привреду	НСЗ, послодавци	2 квартал 2022 континуирано	Укупно 110.000,00	60.000,00 (ЈАПЗ)	50.000,00 НСЗ – ЈАПЗ)	Број лица ромске националности који су завршили програм стручне праксе
A3.3.2	Програм стицања практичних знања и вештина код послодавца	Одељење за привреду	НСЗ, послодавци	2 квартал 2022 континуирано	0,00	0,00	У оквиру редовних активности	Број лица ромске националности који су засновали радни однос по основу програма стицања практичних знања и вештина
M 3.4		Развити и спроводити одрживе програме финансијске подршке послодавцима у приватном сектору за запошљавање лица ромске националности		<i>Потребне измене прописа/аката којима се спроводи мера</i>			/	
A3.4.1	Програм новог запошљавања	Одељење за привреду	НСЗ, МСПП	2 квартал 2022 континуирано	600.000,00 (200.000 у 2021 и 400.000 у 2022)	300.000,00 (ЈАПЗ)	300.000,00 (ЈАПЗ)	Број припадника ромске популације запослених кроз програм новог запошљавања
A3.4.2	Програм приправничког стажа	Одељење за привреду	НСЗ, послодавци	2 квартал 2022 континуирано	0,00	0,00	Средства се обезбеђују из виших нивоа власти	Број припадника ромске популације запослених кроз програм приправничког стажа

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

A3.4.3	Јавни радови	Одељење за привреду	НСЗ, послодавци	2 квартал 2022 континуирано	1.200.000,00 600.000 у 2021 и 600.000,00 у 2022	600.000,00 300.000 у 2021 и 300.000,00 у 2022	600.000,00 300.000 у 2021 и 300.000,00 у 2022 (ЈАПЗ-НСЗ)	Број припадника ромске популације запослених кроз програм јавних радова
M 3.5		Подстицати развој ромског предузетништва и реализација посебних јавних позива за доделу средстава за самозапошљавање Рома и Ромкиња		<i>Потребне измене прописа/аката којима се спроводи мера</i>			/	
A3.5.1	Програми самозапошљавања	Одељење за привреду	НСЗ	2 квартал 2022 континуирано	880.000,00 (440.000 по години)	440.000,00 (ЈАЗ)	440.000,00 (НСЗ – ЈАПЗ)	Број припадника ромске популације запослених кроз програм самозапошљавања,
A3.5.2	Женско предузетништво	Одељење за привреду	НСЗ, ромска удружења	1 квартал 2022	400.000,00	100.000,00	300.000,00	Број Ромкиња које су запослене кроз програм женског предузетништва

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Бр.	Активност	Носилац	Партнери	Период реализације	Укупна и вредност по годинама	Будет Општине Бач	Остали извори	Индикатори
Посебан циљ 4		Унапређење здравља Рома и Ромкиња повећањем њиховог обухвата примарном здравственом заштитом и бољом доступношћу и бољим квалитетом услуга здравствене заштите .		Укупно за посебан циљ 4 у РСД:		1.930.000,00	Будет Општине	1.020.000,00
							Остали извори	910.000,00
М 4.1		Обезбедити већу доступност здравствене заштите кроз ангажовање здравствене медијаторке и утврђивање потреба ромске популације за здравственом заштитом		Потребне измене прописа/аката којима се спроводи мера		/		
А4.1.1	Ангажовање здравствене медијаторке	ОДД	ДЗ, ЦСР	1 квартал 2023 континуирано	0,00	0,00	Програм који реализују виши нивои власти	Број ангажованих здравствених медијаторки
А4.1.2	Прикупљање података и анализа потреба ромске популације за здравственом заштитом	ОДД	ДЗ, ЦСР, ромска удружења	2 квартал 2022	100.000,00	50.000,00	50.000,00	Број анкетираних ромских породица - Креирана евиденција са родном статистиком
А4.1.3	Организовање трибина у ромским насељима у области права на здравствену заштиту	ОДД	ДЗ, ЦСР, ромска удружења, МЗ	3 квартал 2022	55.000,00	20.000,00	35.000,00	Број одржаних трибина

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

M 4.2		Унапредити коришћење превентивних програма здравствене заштите и услуга саветовалишта од стране ромске популације		Потребне измене прописа/аката којима се спроводи мера			/	
A4.2.1	Штампање и дистрибуирање едукативног и информативног материјала	ОДД општине	ДЗ, МЗ, ромска удружења, ЦСР	3 квартал 2022	30.000,00	30.000,00	0,00	Број лица ромске националности који су о превентивним програмима информисани путем промотивног материјала
A4.2.2	Спровођење едукације о значају превентивних прегледа и контроли хроничних незаразних болести	ОДД општине	ДЗ, МЗ, ромска удружења, ЦСР	3 квартал 2022	120.000,00	60.000,00	60.000,00	Број одржаних едукација Број учесника радионица из ромске популације
A4.2.3	Набавка медицинске опреме за обављање превентивних прегледа у амбулантима које се налазе у ромским насељима	ОДД општине	ДЗ	1 квартал 2023	1.000.000,00	400.000,00	600.000,00	Број амбуланти/служби које су опремљене за превентивне прегледе
A4.2.4	Организовање и извођење акција превентивних прегледа одраслих у ромским насељима	ОДД општине	ДЗ	2 квартал 2022 континуирано	300.000,00 2021 – 100.000 2022 – 200.000	300.000,00 2021 – 100.000 2022 – 200.000	0,00	Број обухваћених ромских насеља превентивним прегледима Број одраслих припадника ромске заједнице обухваћених превентивним прегледима

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

<i>M 4.3</i>		Обезбедити већу доступност здравствених услуга посебно осетљивим категоријима из ромске заједнице- жене, деца и млади		<i>Потребне измене прописа/аката којима се спроводи мера</i>			/	
<i>A4.2.1</i>	Едукација о превенцији болести зависности у ромским насељима	ОДД	ДЗ, ЦК, ромска удружења	1 квартал 2021 континуирамо	135.000,00 67.500 – 2021 67.500 - 2022	60.000,00 30.000 – 2021 30.000 - 2022	75.000,00 пројекти удружења	Број одржаних едукација у ромским насељима
<i>A4.2.2</i>	Информисање и едукација жена у ромским насељима о значају очувања репродуктивног здравља	ОДД	ДЗ, ЦК, ромска удружења	1 квартал 2021 континуирамо	120.000,00 60.000 – 2021 60.000 - 2022	60.000,00 30.000 – 2021 60.000 - 2022	60.000,00 пројекти удружења	Број жена едукованих о значају очувања репродуктивног здравља
<i>A4.2.3</i>	Кампања за већи обухват деце имунизацијом	ОДД	ДЗ, ЦК, ромска удружења	2 квартал 2021 континуирамо	70.000,00 35.000 – 2021 35.000 - 2022	40.000,00 20.000 – 2021 20.000 - 2022	30.000,00 15.000 – 2021 15.000 - 2022	Број нововакцинисане деце ромске националности

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Посебан циљ 5		Унапређење приступа правима и услугама из домена социјалне заштите у обезбеђивање квалитетнијих социјалних услуга на локалном нивоу		Укупно за посебан циљ 5 у РСД:		9.775.000,00		Буџет Општине	1.570.000,00
								Остали извори	8.205.000,00
М 5.1		Идентификовати потребе ромске популације у области социјалне заштите		Потребне измене прописа/аката којима се спроводи мера			/		
А5.1.1	Креирање методологије и упитника за испитивање потреба у области социјалне заштите ромске популације	ОУ, ОДД	ЦСР	1 квартал 2021	0,00	0,00	У оквиру редовних активности	Урађена методологија истраживања и упитник	
А5.1.2	Теренско анкетање ромских породица ради утврђивања потреба у области социјалне заштите	ОУ, ОДД	ЦСР	1 квартал 2021	200.000,00	100.000	100.000,00	Укупан број анкетираних ромских породица	
А5.1.3	Креирање евиденције о потребама ромске популације у области социјалне заштите-израда социјалне карте	ОУ, ОДД	ЦСР	2 квартал 2021	0,00	0,00	У оквиру редовних активности	Број ромских породица за које су урађене социјалне карте	
М 5.2		Унапредити информисаност припадника ромске популације о оставривању права и услуга из области социјалне заштите		Потребне измене прописа/аката којима се спроводи мера			/		

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

A5.2.1	Израда и дистрибуирање Водича кроз права и услуге у области социјалне заштите	ОДД	ЦСР, НВО, ромска удружења	2 квартал 2021	60.000,00	60.000,00	0,00	Број корисника из ромске популације који су информисани поделом лифлета
A5.2.2	Организовање трибина и информативних кампања за упознавање са правима и услугама у области социјалне заштите	ОДД	ЦСР, НВО, ромска удружења	2 квартал 2021	50.000,00	50.000,00	0,00	Број одржаних трибина Број присутних Рома на трибинама Број емитованих медијских садржаја
M 5.3		Осигурати спровођење и приступ постојећим услугама социјалне заштите уз проширење постојећих услуга на кориснике из ромске заједнице		Потребне измене прописа/аката којима се спроводи мера			Измена одлуке о услугама социјалне заштите на локалном нивоу	
A5.3.1	Успостављање услуге Помоћ у кући ромско становништво	ОДД	ЦСР, НВО	3 квартал 2021	8.000.000,00	0,00	Укупно 3.000.000,00 2021.700.000,00 2022 - 2.300.000,00 Средства се обезбеђују из средстава других нивоа власти – из наменских	Број корисника услуге Помоћ у кући ромске националности
A5.3.2	Обука Ромкиња за пружање услуге Помоћ у кући (геронтодомаћице	ОДД	ЦСР, НВО	3 квартал 2021	Укупно 100.000,00; 2021.-50.000,00 2022.-50.000,00	0,00	2021 – 50.000,00 2022 – 50.000,00 Средства се	Број сертифицираних геронтодомаћица

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

							обезбеђују из средстава других нивоа власти – из наменских трансфера за социјалну заштиту	ромске националности
A5.3.3	Услуга Лични пратилац за ромску децу која на њу имају право	ОДД	Удружење које има лиценцу за пружање услуге, Центар за социјални рад	3 квартал 2021 континуирано	Укупно 720.000,00 2020.240.000,00 2020.240.000,00 2021.240.000,00	Укупно 720.000,00 2020.240.000,00 2020.240.000,00 2021.240.000,00	Укупно 720.000,00 2020.240.000,00 2020.240.000,00 2021.240.000,00 наменских трансфера за социјалну заштиту	Број деце ромске националности која користе Услугу Лични пратилац

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

<i>M 5.4</i>		Унапредити доступност материјалних давања за ученике и породице ромске националности које на њих имају право		<i>Потребне измене прописа/аката којима се спроводи мера</i>			/	
<i>A5.4.1</i>	Набавка радних листова за децу предшколског узраста ромске националности	ОДД	ПУ, НВО	3 квартал 2021	45.000,00	45.000,00	0,00	Број деце предшколског узраста ромске националности која су добила радне листове
<i>A5.4.2</i>	Накнада за набавку школског прибора за ученике ромске националности	ОДД	ОШ, НВО	3 квартал 2021	100.000,00	100.000,00	0,00	Број ученика ромске националности која су добила школски прибор
<i>A5.4.3</i>	Накнада за превоз редовних ученика средњих школа ромске националности	ОДД	СШ	3 квартал 2021	500.000,00	500.000,00	0,00	Број ученика ромске националности који користе бесплатан превоз

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

11. ОКВИР ПРОГРАМСКОГ БУЏЕТА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ АКЦИОНОГ ПЛАНА

Израдом и усвајањем Локалног акционог плана за инклузију Рома и Ромкиња у општини Бач за период 2020-2022. година стварају се услови за доследно спровођење дефинисаних мера и активности уз обезбеђивање потребних финансијских ресурса из буџета Општине Бач у годинама реализације локалног акционог плана.

Акциони план садржи и процену трошкова активности предвиђених предметним планом, те је неопходно вршити и адекватно планирање дефинисаних расхода по мерама и активностима у конкретним програмима буџета Општине, а ради остваривања циљева програмског буџетирања.

Један од битних фактора у постављању релације између активности, рокова и извора финансирања, била је и динамика планирања и спровођења програмских активности/пројеката финансираних из буџета, односно донаторских средстава.

У првој години (2020. година) спровођења активности предвиђају се средства за њихову реализацију на следећи начин: **табела 21.** садржи податке о активностима и припадајућим износима за њихово спровођење који ће бити обезбеђени из буџета јединице локалне самоуправе у 2020. години; у **табели 22.** су, са друге стране, наведене активности које ће бити финансиране из средстава суфинансирања из средстава буџета јединице локалне и других извора.

Табела 24.: Средства из буџета Општине за спровођење активности ЛАП-а за инклузију Рома и Ромкиња у Општини Бач у 2020. години

Ред.бр.	Ознака активности	Активност	Финансирање из буџета Општине Бач у 2020. години
1.	A1.2.1	Похађање акредитоване обуке намењене просветним радницима за рад са децом из маргинализованих група	50.000,00
2.	A5.3.3.	Услуга лични пратилац за ромску децу која на њу имају право	240.000,00
3.	A5.4.1	Набавка радних листова за децу предшколског узраста ромске националности	45.000,00
4.	A5.4.2	Накнада за набавку школског прибора за ученике ромске националности	100.000,00
5.	5.4.3	Накнада за превоз ученика средњих школа ромске националности	500.000,00
		УКУПНО	935.000,00

Такође, у оквиру осталих извора финансирања, а имајући у виду период од три године реализације ЛАП-а, приказане су могућности аплицирања за донаторска средства. У складу са тиме, примењен је приступ да је свуда где су препознате потребе и могућности за донаторским средствима назначено (су)финансирање из донаторских средстава (тачније, као могућност аплицирања на разним конкурсима).

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Са друге стране, донаторска средства по изворима и износима (као и наменама за које се објављују конкурси), затим дужини трајања сваког пројекта и процењене износе који би се односили на ромску популацију (кориснике) у овом тренутку није било могуће свуда прецизно проценити; ово пре свега из разлога што су пројекти који се финансирају део већих програма усмерених не само на групе корисника/националне мањине, већ и на друге врсте корисника, као што су породице, незапослени, одређене социјалне групе (дакле, без назнаке по националној припадности).

Спровођење неких активности је, како је видљиво из Акционог плана, планирано за више година, почев од 2020. године. Дефинисање одређеног броја активности је условљено претходним спровођењем одређених анализа, прикупљањем података, процена, стварањем базе података, тако да је буџетирање морало бити одложено до тренутка када наведене анализе, подаци и остали елементи буду спроведени, а резултати доступни као полазна основа.

Финансирање предвиђених мера, по предложеним активностима у оквиру појединих посебних циљева ЛАП-а потребно је обезбедити у буџету, на основу одлуке (одлука) о буџету Општине у периоду спровођења Акционог плана, тачније у периоду 2020.-2022. године. У складу са Упутством за израду програмског буџета, спровођење мера је потребно планирати као програмску активност (текућа и континуирана делатност корисника буџета, чијим спровођењем се постижу циљеви који доприносе остварењу циљева Програма), односно као пројекат. Посматрано са аспекта области које су обухваћене ЛАПом, мере и активности су разложене по посебним циљевима, тачније, у оквиру посебних циљева:

Посебан циљ 1: Повећање обухвата деце и младих ромске националности системом васпитања и образовања

Предложене мере и активности у области образовања су различитог карактера; оне обухватају обезбеђивање материјалних услова за потребе школовања (школски прибор, трошкови превоза, материјална подршка), која имају карактер социјалних давања и самим тиме их је неопходно планирати у оквиру програма 11 – социјална и дечија заштита. Поред тога, предвиђено је организовање и одржавање едукативних радионица, трибина и медијске кампање, активности које потпадају под програм 13 – развој културе и информисања (и у оквиру истог, пре свега програмске активности 1201-0003 – унапређење система очувања и престављања културноисторијског наслеђа и 1201-0005 – унапређење јавног информисања на језицима националних мањина).

У случају додатних мера, потребно их је распоредити у програме у оквиру којих доприносе реализацији циљева ЛАП-а (култура, образовање), уз могућност отварања нових програмских активности.

Посебан циљ 2: Унапређење локалне инфраструктуре у ромским насељима и пружање подршке у решавању имовинско-правних односа и озакоњењу бесправно саграђених објеката

Већина активности у оквиру ове области/посебног циља ће се спроводити кроз редовне активности релевантних институција и организација, те није потребно додатно финансирање из буџета Општине у оквиру програма 1 – становање, урбанизам и просторно планирање, програмска активност 0004 – стамбена подршка.

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Посебан циљ 3: Унапређење запошљивости, запошљавања и економско оснаживање Рома и Ромкиња

Овај постављени посебни циљ ће се спроводити у сарадњи и/или у координацији са Националном службом за запошљавање, организацијама цивилног друштва које заступају интересе ромске националне заједнице, али и предузетницима/компанијама, у делу обезбеђивања стручне праксе. За финансирање из буџета у оквиру овог посебног циља су предвиђене активности везане за подршку самозапошљавању и новом запошљавању код познатих послодаваца; буџетирање средстава за спровођење предложених мера и активности је могуће реализовати у оквиру програма 3 – локални економски развој, преко програмских активности 1501-0002 – мере активне политике запошљавања, односно преко 1501-0003 – подстицаји за развој предузетништва.

Посебан циљ 4: Унапређење здравља Рома и Ромкиња повећањем њиховог обухвата примарном здравственом заштитом и бољом доступношћу и бољим квалитетом услуга здравствене заштите.

У циљу спровођења предвиђених активности у области здравствене заштите, потребно је буџетирати средства за предвиђене мере и припадајуће активности које обухватају превентивне прегледе, трибине, радионице, едукативне активности, као и набавку медицинске опреме и хигијенских пакета. Активности из овог посебног циља/области спроводиће се у сарадњи са Домом здравља, организацијама цивилног друштва, ромским удружењима и Црвеним крстом. Активности је потребно буџетирати у оквиру програма 12 – здравствена заштита, програмска активност 1801-0003 – спровођење активности из области друштвене бриге за јавно здравље.

Посебан циљ 5: Унапређење приступа правима и услугама из домена социјалне заштите у обезбеђивање квалитетнијих социјалних услуга на локалном нивоу.

Предвиђене мере и активности је потребно предвидети у програму 11 – социјална и дечија заштита. Активности ће у највећој мери спроводити Центар за социјални рад и организације цивилног друштва које заступају интересе ромске националне заједнице, као и оне које се баве питањима родне равноправности. Поред наведених, у спровођењу ће учествовати и представници основних школа и предшколских установа.

Код планирања и буџетирања одређених мера и активности, имајући у виду период од три године реализације ЛАП-а, у обзир су узете могућности аплицирања за донаторска средства и/или њихово коришћење у сарадњи са донаторима. У складу са тим, примењен је приступ да је свуда где су препознате потребе за донаторским средствима назначено (су)финансирање из донаторских средстава (као могућност аплицирања по објављеним конкурсима или као могућност/извесност спровођења активности у сарадњи са донатором, тамо где донатор на годишњем нивоу опредељује средства за одређену намену, као нпр. за јавне радове, услуге помоћи у кући итд.).

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Табела 25: Пројекти/активности за чију реализацију су предвиђена донаторска средства

Бр.	Назив пројекта/активности	Носилац	Време трајања	Укупна вредност	Буџет Општине	Донаторска средства
1.	Ангажовање нових педагошких асистената	ОДД ЈЛС	Први квартал 2021 континуирано	1.740.000,00	0,00	1.740.000,00
2.	Набавка наставних средстава и стручне литературе за ПУ и школе које похађају ученици ромске националности	ОДД ЈЛС	Други квартал 2021	50.000,00	25.000,00	25.000,00
3.	Спровођење редовних и додатних припремних програма за полагање пријемних испита за високообразовне институције	ОДД ЈЛС	Други квартал 2022	350.000,00	0,00	350.000,00
4.	Курсеви за преквалификацију и доквалификацију, као и програм функционалног основног образовања одраслих	ОДД ЈЛС	Трећи квартал 2021 и трећи квартал 2022	300.000,00	150.000,00	150.000,00
5.	Програми неформалног образовања за децу и младе из ромске популације (курсеви језика, информатичке писмености, радионице итд.)	ОДД ЈЛС	Трећи квартал 2021 и трећи квартал 2023	300.000,00	150.000,00	150.000,00
6.	Реализација програма стручне праксе	ОДД ЈЛС	Други квартал 2021 континуирано	110.000,00	60.000,00	50.000,00
7.	Програм новог запошљавања	Одељење за привреду	Други квартал 2021 континуирано	600.000,00	300.000,00	300.000,00
8.	Јавни радови	Одељење за привреду	Други квартал 2021 континуирано	1.200.000,00	600.000,00	600.000,00
9.	Програм самозапошљавања	Одељење за привреду	Други квартал 2021 континуирано	880.000,00	440.000,00	440.000,00

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

10.	Женско предузетништво	Одељење за привреду	Први квартал 2021	400.000,00	100.000,00	300.000,00
11.	Прикупљање података и анализа потреба ромске популације за здравственом заштитом	ОДД ЈЛС	други квартал 2023	100.000,00	50.000,00	50.000,00
12.	Организовање трибина у ромским насељима у области права на здравствену заштиту	ОДД ЈЛС	Трећи квартал 2021	55.000,00	20.000,00	35.000,00
13.	Спровођење едукације о значају превентивних прегледа и контроли хроничних незаразних болести	ОДД ЈЛС	Трећи квартал 2021	120.000,00	60.000,00	60.000,00
14.	Набавка медицинске опреме за обављање превентивних прегледа у амбулантама кој се налазе у ромским асељима	ОДД ЈЛС	Први квартал 2023	1.000.000,00	400.000,00	600.000,00
15.	Едукација и превенција болести зависности у ромским насељима	ОДД ЈЛС	Први квартал 2021 континуирано	135.000,00	60.000,00	75.000,00
16.	Информисање и едукација жена у ромским насељима о значају очувања репродуктивног здравља	ОДД ЈЛС	Први квартал 2021 континуирано	120.000,00	60.000,00	60.000,00
17.	Кампања за већи обухват деце имунизацијом	ОДД ЈЛС	Други квартал 2021 континуирано	70.000,00	40.000,00	30.000,00
18.	Теренско анкетање ромских породица ради утврђивања потреба у области социјалне заштите	ОУ, ОДД ЈЛС	Први квартал 2021	200.000,00	100.000,00	100.000,00

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

19.	Успостављање услуге помоћи у кући за ромско становништво	ОДД ЈЛС	Трећи квартал 2022	3.000.000,00	0,00	3.000.000,00
20.	Услуга личног пратиоца	ОДД ЈЛС	Трећи квартал 2021	720.000,00	0,00	720.000,00
УКУПНО				11.450.000,00	2.615.000,00	8.835.000,00

11. ПРАЋЕЊЕ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ, ВРЕДНОВАЊЕ ЕФЕКТА И ИЗВЕШТАВАЊЕ

У овом поглављу постављен је основ за праћење спровођења ЛАП-а, као и вредновање ефекта који ће бити постигнут његовом имплементацијом, у смислу утврђивања одговорности како за реализацију конкретних мера и активности, тако и за оствареност дефинисаних циљева ЛАП-а, затим за дефинисање рокова за извештавање, модела извештаја и одговорности за њихово састављање, као и начина праћења спровођења ЛАП-а и интерне комуникације међу актерима укљученим у овај процес. Сврха овог поглавља јесте да се јасном поделом улога и одговорности, као и прецизирањем поступка спровођења, мониторинга и евалуације ЛАП-а омогући, у задатим околностима, постизање оптималних резултата за ромску заједницу у општини Бач у односу на планиране циљеве, мере и активности.

11.1 Поступак имплементације и одговорнос актера

ЛАП за инклузију Рома и Ромкиња у Општини бач спроводи се реализацијом мера, односно пројеката и активности утврђених у поглављу 10- Акциони план (у даљем тексту: АП), а одговорност за спровођење имају субјекти који су у Акционом плану наведени као „носиоци“. Конкретно, за спровођење мера, активности и пројеката у оквиру посебних циљева одговорност носе:

- 1) Руководилац Одељења за општу управу, друштвене делатности и заједничке послове ОУ Бач за посебан циљ 1, који се односи на образовање, за посебан циљ 4 који се односи на здравство, за посебан циљ 5 који се односи на социјалну заштиту, као и делимично за мере и активности обухваћене посебним циљем 2 који се односи на становање,
- 2) Руководилац Одељења за урбанизам, заштиту животне средине, стамбено комуналне послове ОУ Бач за посебан циљ 2 који се односи на становање,
- 3) Руководилац Одељења за привреду, пољопривреду и економски развој ОУ Бач за посебан циљ 3 који се односи на запошљавање

Руководиоци поменутих одељења Општинске управе чине неформални тим који помаже Локалном координационом телу за социјалну укључивање Рома и Ромкиња у процесу управљања процесом примене ЛАП-а. Ово тело је иницирало покретање израде ЛАП-а, те је у коначно и одговорно за праћење реализације ЛАП-а и извештавање о постигнутим резултатима, како на годишњем нивоу, тако и на трогодишњем нивоу тј. по истеку периода за који се документ усваја.

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

У непосредној реализацији мера, активности и пројеката обухваћених ЛАП-ом активно учествују актери који су у оквиру ЛАП-а наведени као „партнери“, међу којима се, између осталог, налазе: предшколска установа, основне школе и средње школе које похађају ученици ромске националности, Дом здравља Бач, Центар за социјални рад Бач, Црвени крст, НСЗ експозитура Бач, јавна комунална предузећа, педагошка асистенткиња, ромска удружења, ОЦД и други локални актери.

Праћење спровођења поједначних активности и пројеката врши се преко показатеља за мерење учинака (индикатора) који су дефинисани у табели 26 „Базне и циљне вредности индикатора” за свих 5 посебних циљева. Поступак праћења обухвата низ задатака међу којима се, између осталог, налазе:

- 1) редовна комуникација и размена информација између свих актера укључених у реализацију ЛАП-а електронским путем, одржавањем периодичних састанака и подношењем извештаја,
- 2) прикупљање свих података и информација о томе како тече реализација конкретних мера и активности, укључујући и формирање евиденција које до сада нису вођене а битне су за вредновање учинка - обезбеђеност и утрошак буџетских средстава за реализацију ЛАП-а, поштовање временског оквира спровођења активности, ниво укључености партнера и квалитет сарадње између партнера, број крајњих корисника, оствареност планираних индикатора итд.,
- 3) дефинисање превентивних мера у случају појаве ризика који могу угрозити спровођење ЛАП-а, односно предлагање конкретних акција за решавање проблема када се они појаве и када угрозе спровођење конкретних активности и пројеката,
- 4) информисање јавности и свих заинтересованих страна о томе како тече спровођење ЛАП-а,
- 5) припрему и подношење годишњих и трогодишњег извештаја о реализацији ЛАП-а.

У поступку праћења спровођења ЛАП-а најмање 2 пута годишње ће се организовати координациони састанци свих актера непосредно укључених у спровођење ЛАП-а, а састанке сазива начелник Одељења за друштвене делатности Општинске управе у своје име или било који члан Локалног координационог тела за социјално укључивање Рома и Ромкиња. Позивање учесника и припрему дневног реда састанка врши лице задужено за сазивање координационих састанака.

11.2 Вредновање ефеката и извештавање

За разлику од мониторинга спровођења ЛАП-а који представља континуиран процес током целокупног периода на који се ЛАП усваја, евалуација односно вредновање учинка оствареног применом ЛАП-а биће периодично рађена. Вредновање ефеката подразумева оцену релевантности, ефикасности, ефективности и одрживости ЛАП-а за инклузију Рома и Ромкиња у циљу његовог преиспитивања и унапређења, било у процесу његове ревизије или током новог процеса стратешког планирања. Радна група за израду ЛАП-а је препоручила, а Локално координационо тело ће о томе донети коначну одлуку, да евалуација обухвата:

- Ех-ante анализу ЛАП-а за инклузију Рома и Ромкиња у Општини Бач за период 2021-2023, коју ће спровести екстерно ангажовани евалуатор на половини реализације ЛАП-а, односно 18 месеци од момента његовог усвајања, и

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

- Ех-post анализу ЛАП-а за инклузију Рома и Ромкиња у Општини Бач за период 2021-2023, коју ће спровести екстерно ангажовани евалуатор након истека периода важења ЛАП-а.

На основу налаза добијених ех-post анализом, односно оценом релевантности, ефикасности, ефективности и одрживости спроведеног ЛАП-а, вршиће се даље планирање инклузије Рома и Ромкиња у Општини Бач у наредном трогодишњем периоду.

Годишњи извештај о реализацији ЛАП-а за инклузију Рома и Ромкиња у Општини Бач подноси ЛКТ Општинском већу Општине Бач најкасније до 31. марта текуће године за претходну. Одговорност за припрему годишњих извештаја сносне руководиоци одељења Општинске управе који су уједно одговорни и за спровођење мера, активности и пројеката у оквиру сваког посебног циља. Руководиоци посебних одељења Општинске управе најкасније до 31. јануара текуће године достављају образац годишњег извештаја свим партнерима да га попуне у погледу остварених индикатора за мере, активности и пројекте у чијој реализацију су непосредно учествовали. Рок за прикупљање података за потребе годишњег извештаја не може бити дужи од месец дана. Руководилац Одељења за општу управу, друштвене делатности и заједничке послове Општинске управе ће, након добијања података, приступити обједињавању годишњег извештаја за свих 5 области инклузије Рома и Ромкиња, како би га до 20. марта упутио ЛКТ. Локално координационо тело након одобрења годишњег извештаја подноси исти Општинском већу Општине Бач до наведеног рока.

Трогодишњи извештај о реализацији ЛАП-а за инклузију Рома и Ромкиња у општини Бач за период 2021-2023 подноси ЛКТ Општинском Већу, а оно га доставља Скупштини Општине Бач најкасније у року од 120 дана по истеку треће календарске године од дана усвајања ЛАП-а. Уз овај извештај доставља се и документ јавне политике (стратегија/локални акциони план или сл.) којим се замењује ЛАП за инклузију Рома и Ромкиња у Општини Бач за период 2020-2022 у новом планском периоду. Подела одговорности и начин припреме трогодишњег извештаја су исти као и код годишњих извештаја, само се за ову прилику користи посебан образац трогодишњег извештаја). Такође, у овом случају се примењују и следећи рокови- 28. фебруар за сакупљање података од партнера, 30. март за обједињавање извештаја и достављање извештаја ЛКТ, који га у горенаведеном року подноси Скупштини Општине Бач.

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Табела 26: Базне и циљне вредности индикатора

Бр.	Активност/пројекат	Очекивани циљ активност/пројекта	Индикатори	Базна година и базна вредност		Циљне вредности			Извор верификације
				Год.	вредност	2021	2022	2023	
ОПШТИ ЦИЉ:		<i>Унапређење квалитета живота Рома и Ромкиња који живе на територији општине Бач</i>							
Индикатор 1	Обухват деце и ученика ромске националности основношколског и средњошколског узраста која иду у школу	Базна год	2020	Базна вредност	70%	Извор верификације	Извештаји о раду ОШ, Матичне књиге школа, РЗС		
		Циљна год	2023	Циљна вредност	90%				
Индикатор 2	Стопа незапослености лица ромске националности у Општини Бач	Базна год	2020	Базна вредност	40%	Извор верификације	Годишњи билтен НСЗ, РЗС		
		Циљна год	2023	Циљна вредност	35%				
Индикатор 3	Повећан обухват ромске популације здравственим услугама и здравственом заштитом	Базна год	2020	Базна вредност	65%	Извор верификације	Извештај о раду ДЗ Бач		
		Циљна год	2023	Циљна вредност	85%				
Индикатор 4	Повећан број подстандардних ромских насеља обухваћен планском документацијом	Базна год	2020	Базна вредност	1	Извор верификације	План детаљне регулације насеља		
		Циљна год	2023	Циљна вредност	4				

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Индикатор 5	Повећан број и квалитет социјалних услуга за ромску популацију	Базна год	2020	Базна вредност	75%	Извор верификације	Извештај о раду Центра за социјални рад Бач
		Циљна год	2023	Циљна вредност	95%		

ПОСЕБАН ЦИЉ 1	Повећање обухвата деце и младих ромске националности системом васпитања и образовања	Укупно за посебан циљ 1 (РСД)				3.885.000,00	Буџет ЈЛС (РСД)	1.470.000,00
							Остали извори (РСД)	2.415.000,00
Индикатор 1	Процент деце ромске националности уписане у ОШ која су похађала ППП	Базна год.	2020	Базна вредност	95%	Извор верификације	Школске евиденције, Матичне књиге школа, Извештаји о раду ОШ и ПУ	
		Циљна год.	2023	Циљна вредност	98%			
Индикатор 2	Процент сертификованог наставног и васпитачког кадра за рад са децом из маргинализованих група	Базна год.	2020	Базна вредност	0%	Извор верификације	Извештај о стручном усавршавању у ПУ	
		Циљна год.	2023	Циљна вредност	15%		Извештај о стручном усавршавању ОШ, СШ, сертификати	

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Бр.	Активност/пројекат	Очекивани циљ активност/пројекта	Индикатори	Базна година и базна вредност		Циљане вредности			Извор верификације
				Год.	Вредност	2020	2021	2022	
Индикатор 3	Процент школа у чијим Саветима родитеља се налазе родитељи ромских ђака	Базна год.	2020	Базна вредност	0%	Извор верификације	Евиденција о члановима школских органа		
							Циљна год.	2023	Циљна вредност
М 1.1 Обезбедити стручну и материјалну подршку деци и ученицима ромске националности за редовно похађање образовања, као и за напредовање и постизање бољих резултата у образовном процесу									
1.1.1.	Ангажовање нових педагошких асистената	Подршка деци ромске националности током раног развоја и образовања	Број ангажованих ПА у ПУ и ОШ	2020	0	1	1	2	Уговор о раду са ПА, Годишњи извештај о раду ПУ и ОШ
1.1.2.	Организовати дофатну помоћ у учењу – допунску наставу за ученике ромске националности	Подршка ученицима ромске националности у постизању бољих образовних резултата	Број реализованих часова допунске наставе	2020	25	25	35	40	Извештај о раду ОШ и СШ, Годишњи план рада

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

1.1.3.	Припрема и спровођење ваннаставних активности у ОШ и СШ које доприносе развојним и културолошким потребама ученика ромске националности	Подршка ученицима и младима ромске националности у развоју талената и вештина	Број реализованих ваннаставних активности 2018	2020	4	4	5	6	Извештај о раду ОШ и СШ, Годишњи план рада, фотографије и видео записи активности
1.1.4.	Подношење иницијативе за измену Одлуке о стипендирању средњошколаца увођење афирмативних критеријума за ученике ромске националности	Материјална подршка ученицима ромске националности	Предата иницијатива Општинској управи	2020	-	Да	-	-	Потврда о подношењу иницијативе, Предлог измењеног текста Одлуке
1.1.5	Стипендије за средњошкоце ромске националности	Материјална подршка ученицима ромске националности	Број средњошколаца ромске националности који примају стипендију	2020	5	7	10	15	Решење о додели општинских стипендија ученицима
1.1.6	Стипендије за студенте ромске националности	Материјална подршка студентима ромске националности	Број студената ромске националности који примају стипендију	2020	1	3	4	6	Решење о додели општинских стипендија студентима

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

М 1.2 Оснажити стручне капацитете образовних установа и васпитно образовног кадра да одговоре на образовне развојне и културолошке потребе деце и младих ромске националности у процесу образовања и васпитања

1.2.1	Похађање акредитоване обуке намењене просветним радницима за рад са децом из маргинализованих група	Унапредити знања и вештине наставног кадра за рад са децом из осетљивих група	Број реализованих обука Број сертификованих наставника и васпитача	2020	0	1	1	1	Извештај о стручном усавршавању у ПУ, ОШ, СШ, сертификати, фотографије, листа присутности
1.2.2	Набавка наставних средстава и стручне литературе за ПУ и школе које похађају ученици ромске националности	Унапредити капацитете образовних институција за рад са децом из осетљивих група	Број набављених наслова стручне литературе	2020	0	15	20	30	Пописна листа школских библиотека, отпремница

М 1.3 Унапредити информисаност родитеља деце и ученика ромске националности о значају раног развоја и образовања и пружити подршку у остваривању њихових права у укључивању у савете родитеља

1.3.1	Едукативне радионице са родитељима деце ромске националности о важности образовања	Подршка родитељима да активно учествују и прате развој и напредак своје деце у процесу образовања	Број реализованих радионица	2020	0	3	2	3	Извештаји о раду ПУ, ОШ, СШ позиви за радионице, листе присутних, фотографије
-------	--	---	-----------------------------	------	---	---	---	---	---

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

1.3.2	Организовање трибина и инфо састанака	Информисање родитеља о правима и обавезама у области образовања	Број реализованих трибина и инфо састанака	2020	0	1	2	2	позиви за састанке, листе присутних, фотографије
1.3.3.	Организовање медијске кампање за упис деце у ППП и основну школу (штампање лифлета, позиви, посете)	Повећање обухвата деце ромске националности ППП	Број организованих медијских кампања	2020	0	1	1	1	Извештаји о раду ПУ и ОШ, Флајери, видео записи, прес клипинг, позиви упућени родитељима
			Број подељених флајера	2020	0	200	200	200	
1.3.4	Анкетирање родитеља о потребама како би им се пружила адекватна подршка у процесу образовање њихове деце	Планирање подршке родитељима ромске деце у процесу образовања на основу стварних потреба	Број анкетираних родитеља	2020	0	150	150	150	Попуњени и обрађени анкетни листови, Извештај о спроведеној анкети
1.3.5	Идентификација деце ромске националности стасале за похађање обавезног предшколског програма	Повећање обухвата деце ромске националности ППП	Обухват деце ромске националности која се налазе у евиденцији деце	2020	85%	90%	95%	98%	Школска евиденција

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

1.3.6	Обезбедити већу партиципацију родитеља ученика ромске националности у школским органима	Осигуравање учешћа родитеља ученика ромске националности у органима школа	Број родитеља у органима образовних установа	2020	0	1	2	3	Евиденција о члановима школских органа, Извештаји о раду ПУ, ОШ, СШ
М 1.4 Обезбедити професионално информисање, саветовање и подршку ученицима ромске националности приликом уписа на високошколске установе уз примену афирмативних мера									
1.4.1	Организовати професионалну оријентацију и информисање о мерама афирмативне акције за средњошколце	Подршка у професионалној оријентацији младих Рома при упису у високошколске установе	Број одржаних радионица	2020	0	3	3	5	Извештаји о раду СШ, фотографије, листе присуства
1.4.2	Спровођење редовних додатних припремних програма за полагање пријемних испита за високообразовне институције	Повећање броја студената из ромске популације	Број реализованих припремних програма за полагање пријемних испита на високообразовним институцијама	2020	1	2	2	3	Извештај о раду СШ, фотографије

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

М 1.5 Обезбедити различите моделе подршке за стицање квалификације лицима ромске националности који су рано напустили школовање										
1.5.1	Течајеви за преквалификацију и доквалификацију и програми функционалног описмењавања и основног образовања одраслих	Побољшање компетенција и квалификационе структуре незапослених особа ромске националности	Број реализованих течајева Број полазника	2020	5 30	5 35	5 45	5 50	Листе присутних, извештај о раду ОШ у Вајској и Селенчи, фотографије	
1.5.2	Програми неформалног образовања за децу и младе из ромске популације (курсеви језика, информатичке писмености, радионице итд.)	Унапређење функционалне писмености младих Рома и развој компетенција битних за тржиште рада	Број реализованих програма неформалног образовања Број учесника програма неформалног образовања	2020	3 40	3 45	3 50	3 60	Листе присутних, фотографије, сертификати	

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

ПОСЕБАН ЦИЉ 2	Унапређење инфраструктуре у ромским насељима и пружање подршке у решавању имовинско-правних односа и озакоњењу бесправно саграђених објеката	локалне		Укупно за посебан циљ 2 (РСД)		Буџет ЈЛС (РСД)	
		Базна год.	2020	Базна вредност	500.000,00	Остали извори (РСД)	500.000,00
Индикатор 1	Процент/број стамбених објеката у процесу легализације у ромским насељима	Базна год.	2020	Базна вредност	30%	Извор верификације	Евиденција Одељења за урбанизам, База података за праћење мера за инклузију Рома“-секција „Становање“, РЗС
		Циљна год.	2023	Циљна вредност	75%		
Индикатор 2	Дефинисани јасни критеријуми за доделу материјалних средстава ромским породицама за изградњу, адаптацију и санацију стамбених објеката	Базна год.	2020	Базна вредност	НЕ	Извор верификације	Правилник о критеријума за доделу материјалних средстава ромским породицама за адаптацију и санацију стамбених објеката
		Циљна год.	2023	Циљна вредност	ДА		
Индикатор 3	Процент стамбених јединица у ромским насељима који су прикључени на водоводну мрежу	Базна год.	2020	Базна вредност	15%	Извор верификације	Извештај о раду ЈКП
		Циљна год.	2023	Циљна вредност	35%		

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

М 2.1 Унапредити услове становања ромских породица кроз материјалну подршку за изградњу, адаптацију и санацију стамбених објеката										
2.1.1	Формирање Радне групе за идентификацију потреба за унапређење инфраструктуре у ромским насељима	Успостављање институционалног механизма за идентификацију инфраструктурних проблема у ромским насељима	Донето решење/одлука о формирању Радне групе	2020	0	1	-	-		Листе присутних, извештај о раду ОШ у Вајској и Селенчи, фотографије
2.1.2	Одржавање састанака са локалним стејкхолдерима ради утврђивања листе приоритета за унапређење инфраструктуре у ромским насељима	Консултативни састанци у циљу формирања листе приоритетних инфраструктурних пројеката	-Број одржаних састанака	2020	0	3	0	0		Попуњене анкете, записници са састанака, фотографије, листе присуства
			-Број попуњених упитника		0	120	0	0		
2.1.3	Утврђивање листе приоритетних инфраструктурних пројеката у ромским насељима општине	Листа приоритета инфраструктурних пројеката у ромским насељима	Број приоритетних инфраструктурних пројеката	2020	0	4	0	0		Листа приоритета са инфраструктурним пројектима
М 2.2 Обезбедити правну и техничку помоћ лицима ромске националности при решавању имовинско-правних односа у поступку озакоњења стамбених објеката										
2.2.1	Доношење одлуке о пружању бесплатне правне помоћи (БПП) лицима ромске националности при решавању имовинскоправних	Ширење потенцијалних корисника БПП у процесу озакоњења	Донета Одлука о пружању бесплатне правне помоћи лицима ромске националности у поступку	2020	1	0	0	0		Одлука општинског већа, Службени лист општине

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

	односа у поступку озакоњења стамбених објекта		озакоњења стамбених објекта						
2.2.2	Информисање лица ромске националности о доступној БПП у поступку озакоњења стамбених објекта	Олакшати разумевање процедуре за озакоњење	Број информисаних лица ромске националности о БПП у поступку озакоњења стамбених објекта	2020	0	150	0	0	Извештај са инфо сесија
2.2.3	Пружање БПП лицима ромске националности	Помоћ у решавању имовинском-правних односа	Број лица ромске националности којима је пружена БПП у поступку озакоњења стамбених објекта	2020	3	7	10	10	Евиденција службе за пружање БПП
2.2.4	Пружање техничке помоћи лицима ромске националности у поступку озакоњења стамбених објекта	Помоћ у прикупљању и изради документације неопходне за озакоњење	Број лица ромске националности која су добила техничку помоћ при решавању имовинско-правних проблема у поступку озакоњења	2020	0	15	15	15	Евиденција службе за пружање БПП и одељења за урбанизам
М 2.3 Унапредити услове становања ромских породица кроз материјалну подршку за изградњу, адаптацију и санацију стамбених објеката									
2.3.1	Израда листе за материјалну подршку ромским породицама за изградњу, адаптацију и	Приоритетизација стамбених објеката у ромским насељима који захтевају адаптацију или санацију	Број идентификованих стамбених објеката којима је неопходна	2020	0	3	5	5	Креирана листа

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

	санацију стамбених објеката		адаптација или санација						
2.3.2	Дефинисање критеријума за доделу материјалних средстава ромским породицама за изградњу, адаптацију и санацију стамбених објеката	Утврђивање процедура и критеријума за остваривање права на материјалну помоћ	Усвојен Правилник о критеријума за доделу материјалних средстава ромским породицама за изградњу, адаптацију и санацију стамбених објеката	2020	0	1	0	0	Креиран и усвојен Правилник објављен у Службеном листу
2.3.3	Увећана једнократна новчана помоћ ромским породицама за изградњу, адаптацију и санацију стамбених објеката	Материјална подршка ромским породицама за унапређење стамбених услова	Број ромских породица које су оствариле једнократну новчану помоћ за изградњу, адаптацију и санацију стамбених објеката	2020	0	3	5	5	Одлука о додели новчане помоћи

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

ПОСЕБАН ЦИЉ 3	Унапређење запошљивости, запошљавања и економско оснаживање Рома и Ромкиња		Укупно за посебан циљ 3 (РСД)			Буџет ЈЛС (РСД)	
			3.190.000,00			1.500.000,00	
						Остали извори (РСД)	
						1.690.000,00	
Индикатор 1	Процент лица ромске националности који су укључени у активне мере запошљавања	Базна год.	2020	Базна вредност	10%	Извор верификације	Извештај о реализацији ЛАПЗ, извештај НСЗ
		Циљна год.	2023	Циљна вредност	30%		
Индикатор 2	Процент незапослених лица ромске националности обухваћених програмом самозапошљавања и предузетништва	Базна год.	2020	Базна вредност	0%	Извор верификације	Извештај о реализацији ЛАПЗ, извештај НСЗ
		Циљна год.	2023	Циљна вредност	10%		
Индикатор 3	Процент незапослених лица ромске националности укључених у програме стицања знања, вештина и компетенција, стручне праксе	Базна год.	2020	Базна вредност	5%	Извор верификације	Извештај о реализацији ЛАПЗ, извештај НСЗ
		Циљна год.	2023	Циљна вредност	20%		

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

М 3.1 Развити програме информисања и едукације припадника ромске популације о мерама амтивне политике запошљавања									
3.1.1	Трибине запошљавања, теренско информисање ромске популације о доступним мерама запошљавања	Подизање свести о користима пријављивања на евиденцију НСЗ	Број припадника ромске популације информисаних о програмима запошљавања	2020	30	40	60	70	Извештаји са трибина, прес клипинг, листе присуства, фотографије
3.1.2	Директан рад саветника за запошљавање у експозитури Бач са лица ромске националности	Боље информисање од доступним мерама за запошљавање	Број припадника ромске популације са којима је обављен индивидуални разговор	2020	55	70	90	110	Извештај НСЗ
3.1.3	Обука за чланове ромских удружења о мерама активне политике запошљавања	Повећати информисаност ромске заједнице кроз рад ромских едукатора	Број лица ромске националности које су информисали ромски едукатори	2020	0	20	35	40	Извештај НСЗ
М 3.2 Повећати обухват незапослених Рома и Ромкиња обукама из система активног тражења посла									
3.2.1	Мотивационо активационе обуке за незапослене	Подршка активном тражењу посла лица ромске националности	Број полазника обуке из ромске популације	2020	0	15	15	20	Извештај НСЗ
3.2.2	Обуке за активно тражење посла	Подршка активном тражењу посла лица ромске националности	Број полазника обуке из ромске популације	2020	0	15	25	30	Извештај НСЗ
3.2.3	Обука за тренинг самоефикасности	Подршка активном тражењу посла лица ромске националности	Број полазника обуке из ромске популације	2020	0	1	3	3	Извештај НСЗ
М 3.3 Унапредити укљученост незапослених лица ромске националности у програме функционалног и додатног образовања ради стицања додатних знања, вештина и компетенција									

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

3.3.1	Реализација програма стручне праксе	Подршка додатних вештина и компетенција за запошљавање	развоју знања, и за	Број лица ромске националности који су завршили програм стручне праксе	2020	0	1	1	1	Извештај о реализацији ЛАПЗа
3.3.2	Програм стицања практичних знања и вештина код послодавца	Подршка додатних вештина и компетенција за запошљавање	развоју знања, и за	Број лица ромске националности који су засновали радни однос по основу програма стицања практичних знања и вештина	2020	0	1	1	1	Извештај о реализацији ЛАПЗа
М 3.4 Развити и спроводити одрживе програме финансијске подршке послодавцима у приватном сектору за запошљавање лица ромске националности										
3.4.1	Програм новог запошљавања	Подршка запошљавању лица ромске националности у приватном сектору		Број припадника ромске популације запослених кроз програм новог запошљавања	2020	4	8	10	20	Извештај о реализацији ЛАПЗа, извештај НСЗ
3.4.2	Програм приправничког стажа	Подршка запошљавању лица ромске националности		Број припадника ромске популације запослених кроз програм приправничког стажа	2020	0	1	1	1	Извештај НСЗ
3.4.3	Јавни радови	Повећање ангажовања лица ромске националности	радног лица	Број припадника ромске популације запослених кроз програм ЈР	2020	7	11	15	20	Извештај о реализацији ЛАПЗа, извештај НСЗ

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

М 3.5 Подстицати развој ромског предузетништва и реализација посебних програма за доделу средстава за самозапошљавање Рома и Ромкиња									
3.5.1	Програми самозапошљавања	Подстицање развоја предузетништва међу ромском популацијом	Број предузетничких радњи отворених од стране припадника ромске популације	2020	0	2	3	3	Извештај о реализацији ЛАПЗа и Извештај НСЗ
3.5.2	Женско предузетништво	Подстицање развоја предузетништва међу Ромкињама	Број Ромкиња које су запослене кроз програм женског предузетништва	2020	0	1	2	2	Извештај о реализацији ЛАПЗа и Извештај НСЗ
ПОСЕБАН ЦИЉ 4		Унапређење здравља Рома и Ромкиња повећањем њиховог обухвата примарном здравственом заштитом и бољом доступношћу и бољим квалитетом услуга здравствене заштите		Укупно за посебан циљ 4 (РСД)		1.950.000,00		Буџет ЈЛС (РСД)	1.020.000,00
								Остали извори (РСД)	910.000,00
Индикатор 1	Процент деце узраста 24-35 месеци која су примила све препоручене вакцине из националног календара имунизације	Базна год.	2020	Базна вредност	75%	Извор верификације	Извештај ДЗ Бач		
		Циљна год.	2023	Циљна вредност	90%				
Индикатор 2	Процент ромске популације обухваћених основним превентивним прегледима	Базна год.	2020	Базна вредност	0%	Извор верификације	Извештај ДЗ Бач		
		Циљна год.	2023	Циљна вредност	30%				

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

Индикатор 3	Формирана евиденција о здравственом стању житеља ромских насеља	Базна год.	2020	Базна вредност	НЕ		Извор верификације	Анализа потреба житеља ромских насеља у области здравствене заштите и формирана евиденција	
		Циљна год.	2023	Циљна вредност	ДА				
М 4.1 Обезбедити већу доступност здравствене заштите кроз ангажовање здравствене медијаторке и утврђивање потреба ромске популације за здравственом заштитом									
4.1.1	Ангажовање здравствене медијаторке	Повезивање здравственог система и житеља ромских насеља	Број ангажованих здравствених медијаторки	2020	0	0	1	1	Извештај ДЗ Бач, уговор са здравственим медијатором
4.1.2	Прикупљање података и анализа потреба ромске популације за здравственом заштитом	Планирање мера здравствене заштите ромске популације засновано на стварним потребама	Број анкетираних ромских породица	2020	0	25	50	70	Анкете, Извештај о спроведеној анкети
4.1.3	Организовање трибина у ромским насељима у области права на здравствену заштиту	Подизање информисаности ромске популације о њиховим правима у области здравствене заштите	Број одржаних трибина	2020	1	2	2	2	Листе присуства, фотографије
М 4.2 Унапредити коришћење превентивних програма здравствене заштите и услуга саветовалишта за ромску популацију									
4.2.1	Штампање и дистрибуирање едукативног и инфо материјала	Боље информисање ромске популације о доступним превентивним програмима Број	Број лица ромске националности који су о превентивним програмима информисани путем	2020	0	320	400	400	Подељен промо материјал

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

			дистрибуираног материјала						
4.2.2	Спровођење едукације о значају превентивних прегледа и контроли хроничних незаразних болести	Боље информисање ромске популације о доступним превентивним програмима	Број едукација	2020	0	2	2	2	Листе присуства, фотографије
4.2.3	Набавка медицинске опреме за обављање превентивних прегледа у амбулантама које се налазе у ромским насељима	Бољи приступ превентивним прегледима корисницима из ромске заједнице	Број амбуланти у ромским насељима које су опремљене за превентивне прегледе	2020	0	1	2	2	Извештај ДЗ Бач
4.2.4	Организовање и извођење акција превентивних прегледа одраслих у ромским насељима	Бољи приступ превентивним прегледима корисницима из ромске заједнице	Број одраслих припадника ромске заједнице обухваћених превентивним прегледима	2020	0	35	50	65	Извештај ДЗ Бач
М 4.3 Обезбедити већу доступност здравствених услуга посебно осетљивим категоријама из ромске заједнице – жене, деца и млади									
4.3.1	Едукација о превенцији болести зависности у ромским насељима	Вршњачка едукација о болестима зависности међу ромском омладином	Број одржаних едукација у ромским насељима	2020	0	1	2	2	Листа присутних, фотографије, организатора тренинга
4.3.2	Информисање и едукација жена у ромским насељима о значају очувања репродуктивног здравља	Унапређење знања о репродуктивном здрављу међу Ромкињама	Број жена едукованих о значају очувања репродуктивног здравља	2020	0	10	10	10	Листа присутних, фотографије, организатора тренинга

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

4.3.3	Кампања за већи обухват имунизацијом деце	Повећање броја деце ромске националности која су обухваћена имунизацијом	Број нововакцинисане деце ромске националности	2020	15	20	30	35	Медицинске евиденције и протоколи ДЗ Бач
ПОСЕБАН ЦИЉ 5		Унапређење приступа правима и услугама из области социјалне заштите и обезбеђивање квалитетнијих социјалних услуга на локалном нивоу		Укупно за посебан циљ 5 (РСД)		9.775.000,00		Буџет ЈЛС (РСД)	1.570.000,00
								Остали извори (РСД)	8.205.000,00
Индикатор 1	Процент корисника ромске националности који су остварили права из области социјалне заштите	Базна год.	2020	Базна вредност	35%	Извор верификације	Извештај о раду ЦСР Бач		
		Циљна год.	2023	Циљна вредност	45%				
Индикатор 2	Процент корисника услуга социјалне заштите ромске националности који се финансирају из општинског буџета	Базна год.	2020	Базна вредност	5,50%	Извор верификације	Извештај о раду ЦСР Бач		
		Циљна год.	2023	Циљна вредност	10%				
Индикатор 3	Урађена социјална карта ромских породица на територији општине Бач	Базна год.	2020	Базна вредност	НЕ	Извор верификације	Извештај о раду ЦСР Бач, документ социјалне карте		
		Циљна год.	2023	Циљна вредност	ДА				
М 5.1 Идентификовати потребе ромске популације у области социјалне заштите									
5.1.1	Креирање методологије и упитника за испитивање потреба у области социјалне	Постављање методолошког оквира истраживања о потребама ромске	Урађена методологија истраживања и упитник	2020	0	1	0	0	Документ методологије

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

	заштите ромске популације	популације у области социјалне заштите							
5.1.2	Теренско анкетање ромских породица ради утврђивања потреба у области социјалне заштите	Прикупљање података за истраживање	Укупан број анкетираних ромских породица	2020	0	0	120	0	Анкете
5.1.3	Креирање евиденције о потребама ромске популације у области социјалне заштите- израда социјалних карата	Идентификоване потребе ромске заједнице у области социјалне заштите	Број ромских породица за које је урађена социјална карта	2020	0	0	120	0	Извештај о раду ЦСР Бач
М 5.2 Унапредити информисаност припадника ромске популације о остваривању права и услуга из области социјалне заштите									
5.2.1	Израда и дистрибуирање Водича кроз права и услуге у области социјалне заштите	Унапређење информисаности о правима и услугама из социјалне заштите	Број корисника из ромске популације који су информисани поделом лифлета	2020	0	200	200	200	Водич
5.2.2	Организовање трибина и информативних кампања за упознавање са правима и услугама у области социјалне заштите	Унапређење информисаности о правима и услугама из социјалне заштите	Број одржаних трибина	2020	0	1	2	2	Листа присутних, фотографије, извештај о раду ЦСР Бач

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

М 5.3 Осигурати спровођење и приступ постојећим услугама социјалне заштите уз проширење постојећих услуга на кориснике из ромске популације									
5.3.1	Успостављање услуге помоћи у кући за ромско становништво	Доступност услуге Помоћ у кући лицима ромске националности	Број корисника услуге Помоћ у кући ромске националности	2020	0	3	5	5	Уговори са корисницима
5.3.2	Обука Ромкиња за пружање услуге Помоћ у кући (геронтодомаћице)	СТИЦАЊЕ квалификација Ромкиња за геронтодомаћице	Број сертификованих геронтодомаћица ромске националности	2020	1	3	3	3	Сертификати
5.3.3	Услуга Лични пратилац за ромску децу која на њу имају право	Доступност услуге Лични пратилац деци ромске националности	Број деце ромске националности која користе Услугу Лични пратилац	2020	4	6	6	6	Решења ЦСР
М 5.4 Унапредити доступност материјалних давања за ученике и породице ромске националности које на њих имају право									
5.4.1	Набавка радних листова за децу предшколског узраста ромске националности	Материјална помоћ за најугроженије	Број деце предшколског узраста ромске националности која су добила радне листове	2020	0	30	30	30	Листа са потписима родитеља који су преузели радне листове
5.4.2	Накнада за набавку школског прибора за ученике ромске националности	Материјална помоћ за најугроженије	Број ученика ромске националности која су добила школски прибор	2020	0	25	30	30	Листа са потписима родитеља који су преузели школски прибор
5.4.3	Накнада за превоз редовних ученика средњих школа	Материјална помоћ за најугроженије	Број ученика ромске националности	2020	3	10	15	15	Уговор/одлука Комисије

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

	ромске националности		који користе бесплатан превоз						
--	-------------------------	--	----------------------------------	--	--	--	--	--	--

ПОДРШКА ИНКЛУЗИЈИ РОМА КРОЗ ЗАПОШЉАВАЊЕ

ПРИЛОЗИ

- 1) Решење о именовању Радне групе за израду Локалног акционог плана за инклузију Рома
- 2) Решење о именовању Локалног координационог тела за инклузију Рома